

HANGULATTEREK

A BELSŐ TEREK GENERÁCIÓKRA GYAKOROLT HATÁSAI

Hangulatterek
A belső terek generációkra gyakorolt hatásai

Készítette: **Maróti Katalin**

Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar

Építész osztatlan MSC. V.

Témavezető: **dr. Tamás Anna Mária, adjunktus**

2013. november 15.

A TDK dolgozat központi témája: Mennyiben változott a felhasználók látásmódja, térérzékelése, s egyben az építészekkel szemben támasztott igénye a digitális korszakban? Befolyásoló tényező-e a kor az épített belső terek megítélésében? Az idősebb generáció mennyire nyitott az újra, a fiatalabb generáció hogyan viszonyul elődei épített értékeihez?

A dolgozat ezen kérdésköröket vizsgálja, és válaszokat keres az építészet mellett a szociológia és a fiatalabb tudományág, a környezetpszichológia szemszögéből is. A dolgozat első részében a generációk általános, átfogó jellemzése történik, valamint a sokat emlegetett generációs különbségekről esik szó. A dolgozat második felében pedig egy felmérésről, melyben 8 nemzetközi középület belső tereit járhatták be „virtuálisan” a kutatásban részt vevők.

A kutatás célja, mivel mindent embereknek tervezünk, az ember működésének, környezetével történő kommunikációjának mind jobb megértése, valamint a generációk és elvárásaik megismerése, amiknek a továbbiakban is meg kell tudni felelni. Fontos, hogy mind a jelenlegi, mind a leendő építészek a jövőben is le tudják követni az egyre gyorsuló világot, a tér emberi felhasználásának igényét szem előtt tartva.

„A kutatás az Európai Unió és Magyarország támogatásával a TÁMOP 4.2.4. A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program” című kiemelt projekt keretei között valósult meg.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A dolgozat előzményei, célkitűzése, témafelvetés aktualitása.....	2-3
1.1	Olvasott szakirodalom, környezetpszichológiáról.....	3-12
1.2	A mozgási, vagy kinesztétikus térről	3-6
1.3	A hangulat definiálása	6-7
1.4	A generációkról és a generációs különbségekről	7-12
2.	A kutatásról	13-15
2.1	A kutatás előzményei, felállított hipotézis	13-14
2.2	A kutatás lebonyolítása	14-15
3.	Eredmények	15-31
3.1	Kiértékelés módszere	15
3.2	A választott épületek jellemzése	15-26
3.3	Eredmények, ok-okozati összefüggések keresése	26-31
4.	Összegzés	31-33
5.	Irodalomjegyzék.....	34
6.	Mellékletek, ábrajegyzék	35-39

1. A dolgozat előzményei, célkitűzése, témafelvetés időszerűsége/aktualitása.

A kutatást hallgatótársammal, Lajkó Nórával végeztük, aki a kutatás előkészítésében és megvalósításában is részt vett. Már építészeti tanulmányaink kezdetén felébredt bennünk az a késztetés, hogy egyszer olyan tereket tudjunk megálmodni és megvalósítani, amelyben a felhasználók jól fogják érezni magukat. A környezetpszichológiával először 2010-ben az index oldalán olvasott cikkel kerültünk kapcsolatba, s megállapíthattuk, hogy magában foglalja mindazokat az elveket és törekvéseket, amelyekkel azonosulni tudunk, s amelyeket mi is szeretnénk majd beépíteni saját munkánk során.

Felkerestük 1. számú hazai képviselőjét is, Dúll Andreát, hogy átfogóbb képet kaphassunk a tudományterületről, illetve arról, hogy mennyire elterjedt a szakma itthoni képviselői között. Őt idézve: „Mintha felismerte volna a másik oldal, hogy mindent embereknek tervezünk.”

Ez egyben kulcsmondata, indító gondolata is lehetne felmérésünknek. Mindez arra sarkallt minket, hogy tovább kutassunk és az embert, mint felhasználót, akinek tervezünk, jobban megismerjük.

Mindenek előtt személyének, működésének, környezetére, annak változásaira adott reakcióinak megértése szükséges ahhoz, hogy megfelelő tereket tudjunk kialakítani. Így a társtudományok (pszichológia, szociológia) eddigi eredményeit, tapasztalatait is segítségül hívtuk.

Felmérésünk megalapozásához az alábbi ismeretekre is szükségünk volt:

Egyrészt a terek észlelésében, tapasztalásában résztvevő érzékszerveink megismerésére, s hogy melyik mekkora hangsúllyal vesz részt benne. Ebből számunkra a mozgási, vagy kinezttikus élmény volt a leghangsúlyosabb, mely leghatékonyabban segíti, s egészíti ki a látás során tapasztaltakat. Mozgás során tudjuk leginkább megtapasztalni, hogy milyen is egy tér a maga fizikális valóságában.

Másrészt a környezetnek, s hangulatának megismerése.

A hangulat szóból indultunk ki, melyet nagyon gyakran alkalmazunk, épített tereket is gyakran jellemzünk vele, de nehéz megfogalmazni, hogy mit is jelent maga a szó. Ahhoz, hogy megérthessük a terek hangulatát, a szó eredetét, jellemzőit kerestük.

Végül, de nem utolsó sorban a napjainkban jelen lévő generációs különbségekről tájékozódunk, a generációk sajátos jellemzőit igyekeztünk megismerni. S ez számos további kérdést vetett fel:

Vajon a digitális korban mennyiben változott látásmódunk, igényeink a minket körülvevő fizikai térben, s egyben az építésekkel szemben támasztott elvárásaink, miközben időnk legnagyobb részét virtuális terekben töltjük?

Mennyire jelennek meg a ma oly gyakran emlegetett generációs különbségek a szakmánkat illetően? Tervező építészekként milyen felhasználói igényekkel, típusokkal találkozhatunk?

Befolyásoló tényező-e a kor az épített környezet megítélésében? Az idősebbek mennyire nyitottak az újra, a fiatalabb generáció hogyan viszonyul elődei épített értékeihez? Ezen kérdéskörök képezik kutatásunk kiindulási alapját.

1.2 A mozgási, vagy kinesztétikus térről

„Az építészeink és tervezőink alkotta épületekben zajló mindennapi életnek fontos faktora a kinesztétikus tér. Tudjuk, hogy az egyes emberek, illetve kultúrák között roppant különbségek lehetnek térigény szempontjából. Röviden: térérzékelésünk módja határozza meg, mit tehetünk és mit nem egy adott területen. Egy szoba, amelyet két-három lépéssel átszelhetünk, egészen más tapasztalatot nyújt, mint a 15-20 lépéssel mérhető szobák. A kézzel elérhető mennyezetű szoba sokban különbözik a 4 m magas termektől.”[Edward T. Hall: Rejtett dimenziók, 1980]

A terek megítélése szempontjából tehát kiemelten fontos a mozgás során szerzett tapasztalat, térélmény. Természetesen az ingerek összessége által teremődik meg az összbenyomás, nem tudjuk kizárni a tapasztalásból egyetlen érzékszervünket sem, viszont kiemelhetjük egyiket, vagy másikat megfelelő építészeti eszközöket választva. Erről Batár Attila „Láthatatlan építészet” című könyvében bővebben ír:

Mozgás és építészet

„ Vannak, akik azt gondolják, hogy az építészet, mint képzőművészet kizárólag a szemhez szól. Ehelyett elsősorban az emberi test mechanikai mozgására- amelyre elég kevés figyelmet szenteltek- van hatással. Táncoláskor, bizonyos meghatározott szabályok szerint mozogva, kellemes érzés jár át bennünket. Hasonló érzés keletkezik valakiben, akit bekötött szemmel vezetnek végig egy jól felépített házban. Ebbe beletartozik az arányok nehezen felmérhető és összetett rendszere, amelyik meghatározza az egész épületet és különböző részeinek karakterét.

A test izomzatának erő kifejtéséből, valamint az így létrejött mozgásból vagy a mozgás megakadályozásából, sőt még az ember stabilitását biztosító energiából is élmény születik. Ezeknek a helyváltoztatásoknak, vagy visszafogott mozgásoknak idegeink által közvetített érzékelését kinesztéziának nevezik. Lépünk egyet, izmaink megmozdulnak, érezzük, hogy göröngyös vagy sima, lejtős vagy vízszintes, csatakos vagy száraz talajon járunk. Lábunk alkalmazkodni kényszerül a terep adottságaihoz. Még egyet lépünk, még magasabbra emeljük lábunkat, izmainkat összehúzzuk, felnyomjuk magunkat, s egész testünkben érezzük, hogy emelkedünk, lépcsőt járunk. Újabb erőfeszítés, újabb lépcső, fogjuk a korlátot, amely vezet, irányít, azután fordulnunk kell. Némely építészeti körülmény érzékelése arra ösztönöz bennünket, hogy a lábunkon keresztül létrejött mozgásélményekre összpontosítsunk.” [Batár Attila: Láthatatlan építészet, 2005, 187.old]

„Példa: Sen no Rikkyu kerttervező meghívta barátait, hogy megmutassa művét, amelyet kifinomult érzékenységgel helyezett el a lágy vonalú, hangulatos tájba. A vendégek izgatottan készültek az eseményre, de csalódtak. Reményeik nem valósultak meg, mert hosszú ideig tartó kerti séta befejeztével nem tárult eléjük a beígért hegyvonulatokra, s a hegyek által körülvett beltengerre a kilátás. A meghívott látogatók joggal gondolták, hogy a kert mögött csodálatos panoráma tárul eléjük. De a látvány elmaradt, mert a kertet határoló sövénykerítés tökéletesen elzárta a kilátást.

Ezután a vendégek visszatértek a teaházhoz. Betérés előtt azonban néhány lépcsőfokon át kellett menniük a medencéhez, hogy megmossák a kezüket, és kiöblítsék szájukat. Amikor lehajoltak, az élő sövényen keresztül egy parányi nyíláson át megpillantották a maga teljes gyönyörűségében az eddig rejtve maradt panorámát. A meglepetés mégis megvalósult.

A hatás sokszorosa lehetett annak, mint ami a vendégeket akkor érte volna, ha a táj azonnal, séta, akadály, csalódás és erőfeszítés nélkül került volna szemük elé. A visszatartás következtében fokozás jött létre, a csalódás után a csoda. Erőfeszítés kellett ahhoz, hogy a látványélmény ilyen hatásos legyen. Az izgalom nem magától jött, hanem hosszú séta, várakozás, csalódás, erőfeszítés, meglepetés, kielégülés, váltakozó állomásainak végigjárása után. A titoktól a mozgásig minden hozzájárul ahhoz, hogy a vizuális élmény jelentős legyen.

A teret mozgás nélkül nem lehet befogadni, a teret csak mozgásban lehet átélni. A teret szemünkkel és lábunkkal egyaránt bejárjuk. Az építészet objektumai révén minden esetben fizikai akadályt állít a mozgó ember elé. Ezzel nem csak korlátozza a mozgását, hanem kényszeríti is bizonyos mozgásra. A terek akadályokkal teliek, mozgásunk általában

ösztönös, de a korlátozás bármilyen lett legyen is, átéljük. Lehet, hogy azért, mert szintkülönbségeket kell legyőznünk, lehet, hogy azért, mert valamit meg kell kerülnünk, hogy bele ne ütközzünk és irányváltoztatásra kényszerülünk.” [Batár Attila: Láthatatlan építészet, 2005, 188-190. old.]

„Az építészet nem csak akadályok felállításával terel, hanem csábítással is él. A leggyakrabban a kettő kombinációjával éri el a hatását. A tér felfedezésére, a folyamat elindítására az impulzust gyakran a látvány adja, vagy amint a fenti példák mutatták, a látvány reménye, lehetősége. Maga a folyamat viszont mozgással, kinetikai élménnyel jár. Kényszer és vonzás párosul. Készítetnek a tér bejárására. A felfedezés a vizuális és a kinetikai percepció együttes következménye.

A kinetikai élmény közvetlenül is összekapcsolódhat más élményekkel. A legtöbbször egyidejűség áll fenn, különösen a látvánnyal.

A Villa Giulia lépcsőjén leereszkedve értjük meg, hogy az épületeket felfedezve nem egyedül a látványt élvezzük. A kinetikai élmény, a lendület, a lépések ritmusa, méltóságteljes leereszkedés hatására megváltozott szemléletű néző formálja a vizuális képzetét a térről. Az épület által előírt mozgás hatására magát az épületet is kecsesebbnek, nemesebbnek érezzük. A mozgás kiváltotta érzéseinket rávetítjük a látottakra. A Villa Giulia látogatójának meghatározott pályát kell bejárnia a térben. **Mozgás nélkül a kép rögzített volna, csak, ha bejárjuk, válik a kép élő térre, és benyomásunk térképzetté.** Minél inkább kényszerítenek az építészeti tér elemei, a terep, a falak, a lépcsők, annál jobban közelíti meg a megtett út magát az építészeti teret. A járás az építészet által nagyvonalakban meghatározott pályán történik. A mozgást az építészeti tér inspirálja.” [Batár Attila: Láthatatlan építészet, 2005, 192-193. old.]

„A sötétben való tájékozódás azt bizonyítja, hogy az ember a mozgás alapján is tájékozódik, mert mozgásával átéli, leírja, rekonstruálja a teret. A látvány hiányában kialakított, mozgáson alapuló térismeret, a tér felfogási sorrendjében regisztrálja a teret. A tér az emlékezetből rekonstruálható.” [Batár Attila: Láthatatlan építészet, 2005, 198. old.]

„Talán még izgalmasabb kinetikai élményben van részünk Tadao Ando Kiotói szabadtéri képzőművészeti múzeumában (Garden of Fine Arts). A múzeumi rámpák, hidak, vízmedencék, szabadon álló, fejünk fölött átlósan átmenő gerendák sorozatából álló múzeum 3 dimenziós térlabirintus. Ando zseniálisan oldotta meg az egymásnak ellentmondó

szempontokat, egyértelműen meghatározott kényszerpályát, az egész múzeum áttekinthetőségét, miközben mégis átéljük az útvesztésből adódó keresés bizonytalanságát. Látványunk folyamatosan továbbcsalogatja a látogatókat.” [Batár Attila: Láthatatlan építészet, 2005, 202. old]

1.3 A hangulat definiálása

Lelkiállapot, amely egy érzelmi hozzáállást tükröz. Maga a hangulat szó összeköttetésben van a ráhangolódással a *hang* szótöből kiindulva. hang> hangol> hangolat. (hangolás, hangszer hangoltsága, hangneme) hangol + -at (főnévképző). Az angol megfelelője: atmosphere /légkör a Holddal van összefüggésben, melynek ironikusan nincs saját légköre. Az atmoszféra szó a latin atmosphaera szóból származik, amely egyesíti a görög gőz/légkör (atmos) és szféra (spharia) szavakat.

„Minden helyhez kapcsolódik egy hangulat. A hangulat hosszabb ideig tartó szubjektív állapot, amely általában kevésbé intenzív, mint egy érzélem. A hangulat a személy általános érzelmi világképét határozza meg, leszűkíti, hogy milyen érzelmekre és viselkedésekre lesz fogékony a személy. A pszichológia az érzelemmel (pl.: örömm, düh) szembeállítva definiálja a hangulatot (pl.: depresszív hangulat, feldobódott hangulat), ugyanis a két fogalom között nagy a hasonlóság, a hangulatot sokszor úgy is írjuk le, mint aminek egy specifikus érzélem az alapja (dühös hangulat, szomorú hangulat, örömteli hangulat). Mégis vannak bizonyos jellemzők, amik megkülönböztetik a kettőt:

A hangulat általában hosszabb ideig tart, mint egy érzelmi momentum. Az érzelmek általában pár másodperctől néhány óráig tartanak, de leginkább néhány percig. A hangulatok viszont néhány órától több hétig is jelen lehetnek.

A hangulatnak nem mindig van tárgya - ez is megkülönbözteti az érzelmektől.

A személy nem mindig tudja, hogy mi váltotta ki a hangulatát. **Az érzelmeinkkel kapcsolatban szinte mindig van elképzelésünk, hogy mik váltották ki** (pl. „dühös vagyok, mert meghúzták a kocsimat”), **a hangulatokra ez nem igaz.** Legtöbbször az érzelmek létrejöttében kitüntetett szerepük van a számunkra fontos eseményeknek, a hangulatok észrevétlenül és akár ok nélkül is kialakulhatnak.

Sokszor nem tudatosul az emberben a hangulata, sem az, hogy az mikor kezdődött és mikor lett vége. Az érzelmek viszont általában meghatározható kezdettel és véggel rendelkeznek.

A hangulatokat általában a valenciájuk határozza meg, ami kétféle lehet, pozitív vagy negatív. A köznyelvben valaki vagy jó, vagy rossz hangulatában van. Az érzelmek ezzel szemben specifikusabbak, nem csak egydimenziósak.

A hangulat némileg átfedő fogalom még a temperamentummal, és a személyiséggel, ugyanis mindhárom az érzelmi válaszkészséggel és a világgal való kapcsolat alapminőségével kapcsolatos.

Azonban a temperamentumot általában öröklötten és/vagy egy életen át tartónak tartják, és a személyiség is hosszabb időt fed le, általában egy személynek egy életen át vagy legalábbis évtizedekig állandó a személyisége.” [\[http://hu.wikipedia.org/wiki/Hangulat\]](http://hu.wikipedia.org/wiki/Hangulat)

„Jellemzői:

1. Érzelmi állapot, ahogy egy ember (egy adott időpontban) érzi magát. Ez megmutatja hozzáállását (a pillanatnyi) környezetéhez, élete dolgaihoz, önmagához.
2. Kedv egy üggyhöz, tevékenységhez, dologhoz viszonyuló hozzáállás, arra hangoltság.
3. Jókedv, örömteli lelkiállapot.
4. Egységes lelkiállapot, kedv, amely egy csoport, (kisebb) közösség hozzáállását tükrözi, és a közös tapasztalatok, egyéni érzések, vélemények, illetve az ezekből származó közös meggyőződés nyomán alakul ki.
5. A társadalom lelkiállapota; egy nagyobb közösség, tömeg egységes érzelmi állapota, amely döntően tükrözi a társadalom egészének hozzáállását egy üggyhöz, körülményhez vagy helyzethez.
6. Érzelmi színezet, amely egy szót vagy kifejezést jellemez. Ez egyrészt a szó jelentéséből, annak képi tartalmától, másrészt a beszédhangokhoz társított érzelmektől, jelentéstartalomtól függ. Ez az írói, költői kifejezésmód egyik stíluseszköze is.

A vidámságot jelentő szavak hangulata élénk, gyors mozgással kapcsolatosak. A versben a költő tudatosan kihasználja a leírt szavainak hangulatát.

7. Egy hely légköre, az ott tapasztalható érzelmi hatás, benyomás.

[\[http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar/Hangulat\]](http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar/Hangulat)

Számunkra a legutóbbi jellemző fontos a belső terek megítélése szempontjából.

1.4 A generációkról és a generációs különbségekről

„Ahány tanulmányt nézünk, annyiféle számítást találunk a generációk pontos meghatározásához. A **veteránok** a húszas, harmincas években születtek, ma már bőven déd-/nagyszülők (70 éven felüliek). Vannak közöttük rugalmasan alkalmazkodók, de a többség kicsit idegenkedve nézi ezt a világot, ahol a megérkezés után az unoka táskájából az asztalra kerül a mobilja. Találunk olyan internetes portálokat, ahol az idősek is beszélgetnek, róluk szóló cikkeket olvashatnak, de azért ez már nem az ő világuk.

A **baby boom**, az 1946- 1964 között született nemzedék a mai 49-67 évesek, amelynek életében, különösen Amerikában, nagyon sok változás zajlott. Ehhez a vietnami háború, Woodstock, a The Doors, Janis Joplin és a Hair című kultuszfilm világa éppúgy hozzátartozott. Ekkor vált ismertté Allan Ginsberg költő és Bob Dylan gitáros, akik veteránokként ikonok lettek, és akiknek mondanivalóját a baby boom- nemzedék lázadó csoportja teljesen a sajátjának érezte. A filmekből ismert hippy nemzedék ők, akik a békéért és a szeretetért tüntettek, és akik ki akartak törni a társadalmi keretekből, a szabad szerelem és a drogok világát választva. Ma ők egyfelől a lassan nyugdíjba menő korosztály, másfelől a munkaerőpiacon még nagyon is jelen lévő ötvenesek, akik egyáltalán nem akarnak öregemberként élni. A **'46-'55 között születettek** nemzedéke igazi felfedező, kíváncsi a világra, meglehetősen individualista, vonzódik a spiritualizmushoz, és fontosnak tartja az emberiséget, a kapcsolatokat, a tisztességet és a szeretetet. Az **'56-'64 között születettek** már jóval kiábrándultabbak, veszítettek optimizmusukból, általános cinizmussal tekintenek a világra. Magyarországon ezek a változások természetesen kevésbé jellemzőek, hiszen itt a „létező szocializmus” évei alatt csak a „legvidámabb barakk” státuszig jutott el az ország. A hazai **baby boomerek** közül az idősebbek még részt vettek a „szocializmus építésében”, ami életfelfogásukat is meghatározta. [Tari Annamária, 2010, 19-20. old.] A munkahely tisztelete, a poroszos tekintélyelvűség a munkában és a gyermeknevelésben náluk még élő fogalmak voltak. Merev hierarchiához szoktak és kemény munkához, de állandó feltételek között. Amire a fogyasztói társadalom teljes nagyságában kiteljesedett, ők nyugdíjasok lettek. A fiatalabbak közül viszont sokan még erejük teljében voltak a rendszerváltás idején. Ők voltak azok, akik az állami munkahelyekről fejest ugrottak a privát üzleti szférába, és azok is, akik megpróbálták megkapaszkodni az új feltételek között. Az **X generáció** (A mai 40-50 éves korosztály.) (1965- 1975) közt születettek. Ők már inkább abban a világban nőttek fel, ahol leginkább csak magukra számíthattak. A magyar X generáció szintén átélte a biztonság elvesztését, hiszen látta a szüleinél. Első munkahelyeinél már érezte, hogy egyáltalán „nincs odaragasztva a székéhez”. [Tari Annamária, 2010, 22. old.] Részesen már az információs technológia robbanásszerű fejlődésének, látta, ahogy az írógépet felváltotta a számítógép, de még szívesen ír kézzel és telefonál az e-mail helyett. Felnőttként azt tapasztalhatta meg, hogy a régi közösségi formák letűnően vannak, de fontosak a barátai, ugyanakkor zavarja, hogy egyre kevésbé van ideje igazi beszélgetésekre, és lassan eltűnnek a házibulik is. A gyerekének szülinapi zsúrt a McDonaldsba szervez, mert az a trendi az osztályban. Lassan elfelejti a habos kakaót és a közös társasjátékozást a régi táblajátékokon.

Az **Y generáció**, ők a mai huszon-harminc évesek (18-37 évesek). Nehéz pontos sávot alkotni, mert eltérőek a nemzedékek kategorizálási adatai. Általában az 1976-1995 között, esetenként az 1982 után születetteket (18- 31 évesek) sorolják ide. **Nekik a számítógépes világ és az internet már olyan természetes, mint a lélegzetvétel.** Nagyon sokat tudnak a digitális világról, többet, mint a szüleik, idősebb főnökeik. Számukra a siker, karrier, pénz fogalma kiemelt fontosságú, mert megtanulták, hogy a fogyasztói társadalomban csak ez visz előre. [Tari Annamária, 2010, 23. old.] Az Y generáció már abban a világban nőtt fel, amelyben a terrorizmusról, a válságról, a szegénységről szóló híradások nap, mint nap jelen voltak a médiában. Látják a szüleik életét, ami valójában egy mókuserékre hasonlít. Kénytelenek tehát megteremteni azt az illúziót, ami a csoporthoz tartozást és a közösségi élményt adja. Ezt pedig az interneten találják meg: a közösségi portálokon, a blogokon vagy a stratégiai és egyéb hálózatszervezésen alapuló játékokban. Nem könnyű nekik.

A60-as évek budapesti bérházaiban egymáshoz csengettek be a szomszédok, hogy aztán a használat után a telefonasztalkára, a készülék mellé helyezték a beszélgetés árát. Ma mindenki elérhető a nap bármely szakában, és nem nagyon szeretjük, ha valaki nem veszi fel, netán (égbekiáltó bűnként) órákra kikapcsolja a mobilját. **A hetvenes években** szenzációnak számított egy eredeti Lee farmer, nem is beszélve a „nyugati rágóról”. A fiatalok klubokba jártak, táncoltak és beszélgettek. Az iskolában az orosz volt a kötelező idegen nyelv, bár mindenki csak muszájból tanulta... Voltak iskolai kirándulások, közös mozik és házibulik. A szülők általában öt óra tájt értek haza a munkából, esténként vendégeket fogadtak. Televízió már elég sok helyen volt, de nem minden családnál, úgyhogy volt olyan este is, amikor a szomszédok együtt néztek meg egy filmet, vagy egy meccset. Ma másra sem vágyunk este, mint nyugalomra, nemhogy még a szomszédal kelljen cseverészni, miközben a nappalinkban ül, és a tévéket nézi. Általában alig tudunk valamit a szomszédjainkról. Jó, ha köszönő viszonyban vagyunk velük.

A 80-as években aztán elérkezett a színes tévé, a gépkocsi, a nickelsdorfi hűtőládák és a Fa szappanok világa, kismagnók, bakelitlemezek és a bulik. A politikai rendszer lassú gyengülése felélénkítette a diákéletet is, egyetemi színházak, előadások és vitaestek voltak. A számítógép már nem volt akkora, mint egy tornaterem. **A harmincas éveik elejét taposó Bill Gates és Steve Jobs már alakítja az információs kor alapjait, amiktől az egyszerű felhasználók majd a virtuális tér alakítói lehetnek.** [Tari Annamária, 2010, 17. old.]

Ma már természetesnek vesszük, hogy mail-rendszerünk, közösségi portáljaink segítségével bármikor, bármit közölhetünk másokkal. Akkoriban még felugrottak egymáshoz az emberek

akár bejelentés nélkül is, hiszen ez volt a szokás. Telefon továbbra sem volt minden lakásban. Mára szinte mindenkinél ott a mobil, amin „dobhat” egy sms-t. A **90-es években** (a legifjabb, „Z generáció” idősza) megjelennek a mobiltelefonok, discmanek, hifitornyok, az egyre jobb televíziók, jó ruhák és smink, amerikai filmek, multiplexek, áruház-és szállodaláncok. Az ezredforduló után már teljes az információs technológia elérési lehetősége, asztali gépen vagy laptopon. Az emberek nagy százaléka mozog virtuális terekben, internetezik, chatel, twitterezik, weboldalakat gyárt/at magának. Szinte minden 5. gyerek szobájában már saját tévé van, a nappaliban egy plazma, 7.1-es házimozi-rendszerrel, a kisiskolások elérhetőek mobilon és iPodon hallgatnak zenét. A Facebook nevű közösségi portálon 200 millió regisztrált felhasználó van, és egyre nő azok száma, akik blogon beszélnek a saját életükről. Okos mosó- és mosogatógépek, intelligens mosóporok és 24 órás fogkrémhatások között élünk a fogyasztói társadalomban. [Tari Annamária, 2010, 19 old.]

Az internet egy „azonnali” műfaj. Szabad és szinte korlátlan a hozzáférés. Az Y generációnak (a mai 20-30 éves korosztály) már teljesen magától értetődő dolog a szimultán felületkezelés, vagyis egy időben akár 3-4 csatorna működtetése. Ők már multitasking felhasználók, ami azt jelenti, hogy például 4-5 emberrel történő kommunikáció közben még lehetőség van oldalak nézegetésére is, zenehallgatásra, vagy üzenetek, mailek küldésére, esetleg játéokra(...) Az idősebb generációnak nehéz megértenie, hogyan lehet olvasni valamit, miközben szól a zene, felugrálunk a chat-ablakok, mert valaki éppen írt, és közben miért kell megválaszolni egy éppen akkor érkezett sms-t is. Ma a „sok dolog egy időben” életet kell élnünk. [Tari Annamária, 2010, 30-31. old.]

A kapcsolati hálók, az internetes közösségek tagjának lenni ma már evidencia. Egyes portálok már olyan nagyok, hogy társadalmilag meghatározó tényezőként bekerülnek egyetemi oktatási anyagokba, a felületen történő interakciók pedig felmérések alapjául szolgálnak a marketing és reklámpar számára. Az internet megállíthatatlanul fejlődik. **A mostani időszak igazi átmenet: találkoznak a régi értékek az újakkal, és az internet olyan felületté vált, ahol nagyon célzottan kell mozogni.** [Tari Annamária, 2010, 36. old.]

Az Y generáció ebben az internetes demokráciában gyakorlottabban mozog, mint a felmenői. A világban közben zajlik az értékrend átalakulása, a régi harcol az újjal, a könyvespolc a Wikipédiával. [Tari Annamária, 2010, 44. old.]

A fogyasztói társadalomban egy munkavállalónak, de egy egyetemistának is már szinte elképzelhetetlen, hogy hétköznapi délután nézegesse a kirakatokat, válogasson, vagy

ücsörögjön egy könyvesboltban, antikváriumban. Nem teheti, nem teszi meg, mert nincs idő ilyesmire, és valahogy időpocsékolásnak is tűnik, olyan régmódinak. Aki továbbra is a könyvtárakban kotorászik, az sokkal lassúbb embernek látszik, miközben a világ azoké, akik pillanatok alatt tudnak ismereteket szerezni. Az Y generáció együtt nőtt fel a technológiával, ezért természetes, hogy erre támaszkodik a jobb munkavégzés érdekében, hiszen sok esetben a személyes kontaktus helyett az e-mail és a szöveges üzenetek egyszerűbbnek látszanak. Előadások hallgatása helyett is szívesebben olvasnak internetes cikkeket a könnyű elérhetőség miatt. Változik a világ! De még mindig nincs fent minden az interneten, és ez egyben azt is jelenti, hogy van olyan tudás a világban, amelyhez továbbra is csak a régi módszerekkel lehet hozzájutni. A „majd megnézem a google-ban” kitétel, vagy éppen a „kiguglizni” kifejezés azt jelzi, hogy lassan mindenki ebben a keresőrendszerben gondolkodik. Miközben elfeledkezünk arról, hogy „Az információ nem tudás” [Dessewffy Tibor: Bevezetés a jelenbe, nemzeti Tankönyvkiadó, 2004] (...) Annak idején az X generáció is kiborította a szüleit, idősebb kollégáit és a közvéleményt azzal, hogy megváltoztatta a divatot, a viselkedéskultúrát és a gesztusrendszert. Nyíltan vállalták a véleményüket, növesztették a hajukat, és éltették a tudatmódosító szerek hatását. Ma könnyebben megmondjuk, ki szerepel legtöbbször a bulvármédiában, mint tudnánk egy-egy fontos tudós, esetleg kortárs író nevét. A habkönnyű információk tengerén úszkálva a súlyosabb nevek eltűnnek, és egyáltalán nincsenek jelen a köztudatban. [Tari Annamária, 2010, 47,49. old.]

A mostani generáció már részben virtuális térben identifikálódik, a felnőttvilág elvárásai elől az internet adta szabadságba menekül. Ugyanakkor ez elveszi a gyerekkort. [Tari Annamária, 2010, 107. old.]

Tudjuk, hogy az Y generáció már döntően egy vizuális korszakban született, akik nem trendekben, hanem szcénákban gondolkodnak. Megtanulták, hogy mennyire fontos a külső kulturális szignálok pontos alkalmazása. Ezzel komoly fejtörést okoznak a reklám- és marketingszakembereknek is, mert célcsoportként ugyan- életkoruktól függetlenül design- és márkakövetők, valamint rendszeres fogyasztók, vásárlásaikban mégis tudatos ambíciókkal jellemezhetők. Az Y-ok épp ilyen tudatosak a munka világában is. Az anyagi világ és a profitorientált működés számukra már azt jelenti: nem akarnak úgy élni, mint a szüleik, és a munkaidő-befektetett munka arányát tudatosan szeretnék alakítani. [Tari Annamária, 2010, 169. old.]

Az Y generáció életében tehát a család által közvetített „régi” értékrend mellett az információs kor állandóan változó, új vonásai is jelen vannak.

„Az információs korszakba belépő évjáratokat joggal nevezhetjük digitális generációnak, hiszen számukra az első, nagykollektív tapasztalás forrása a hálózatiság és az általa közvetített mindentudás.

E tapasztalat radikális újdonságához képest a digitális generáció szüleinek, nagyszüleinek első tapasztalása semmilyen tekintetben nem hasonlítható. (...) korábban a fiatalok egyértelműen kiszolgáltatottjai voltak a náluk idősebbeknek. Az idősebbeknél volt a tudás monopóliuma, amely hatalmuk és tekintélyük záloga volt. Az információs korszakban a technológiai fejlődés felgyorsulása azt hozza magával, hogy a technológiai újdonságokra jóval fogékonyabb fiatalok felfedezőkedvük mérhetetlen nagysága okán, lépéselőnybe kerülnek a náluk idősebbekhez képest. Az információs korszak adta tudás birtokosai a fiatalok, akik a náluk idősebbek tanítói lesznek. A szocializáció iránya megfordul. [Csepeli György: „Régi és új digitális generáció”. In: Élet és Tudomány, 2003. 11. 07.]:

A vizuális kultúra területein komolyabb összeütközések lehetnek, hiszen a mai kor esztétikája és ízlésvilága sokszor elképesztő az idősebbeknek.[Tari Annamária, 2010, 187. old.]

Az Y generáció tagjai nehezen vonják ki magukat a virtuális térből, ám arra mindenképpen törekedniük kellene, hogy megmaradjon a realitásérzékük. [Tari Annamária, 2010, 195. old.]

Amerikai kutatások szerint a mai fiatalok számára sokkal fontosabb a család, mint a munka, és a korábbi nemzedék tagjainál sokkal értékesebbnek tartják a magánélet/munka egyensúlyát.

Manapság számos pszichológiai cikk születik arról, vajon milyen hatásai lehetnek annak, hogy a gép előtt ülve telik el a fél élet, és a jó érzések zömét egy képernyő előtt kell megszerezni. [Tari Annamária, 2010, 207. old.]

A digitális kor már eddig is nagyon sok változást hozott az életünkbe. A valóság az, hogy a világban folyamatos változás zajlik. Az idősebbek közül – az ő szemszögükből érthető módon – sokan visszasírják a régi értékeket: elveszni látják a könyvek illatát, az élő beszélgetéseket, a valódi világban átélhető élményeket. Ők nem akarnak „lájkolni”, „posztolni”, és a nagyfi még igazi süti illatot varázsol a konyhában.(...) A fiatal generáció számára viszont ez az élet, és úgy érzik, olykor igazságtalanul érik őket a vádak az olvasottságuk, kulturáltságuk, viselkedésük és kommunikációjuk miatt. Nem ők akartak ilyenek lenni. Beleszülettek ebbe a korba. (...)[Tari Annamária: Y generáció]

2. A kutatásról

Környezetpszichológiai, pszichológiai olvasmányélményeinket, tapasztalatainkat leszűrve arra jutottunk kutatótársammal, hogy egy olyan teret szeretnénk berendezni, melyben minél több térváriációt bemutathatunk. Azt is mérlegelnünk kellett, hogy ne csak 1 vagy 2 tér értékelésére nyíljon lehetőség, így jutottunk a rövidfilm összeállításának gondolatához, amelyben ugyan nem fizikai valóságában, de több tér megítélésére nyílik lehetőség. Az építészeti tér érzékelésében, tapasztalásában a legnagyobb hangsúlyt a vizuális észlelésen túl a kinetikus, vagy mozgási élménynek tulajdonítottuk a már korábban részletesen ismertetett szempontok alapján. Fontos, hogy a felmérésben szereplő terek virtuálisan jelennek meg. Bár a kamera mozgásban van, nem álló képekről beszélünk, mégis a szemlélő a videó megtekintése közben nem mozog a térben. A legpontosabb eredmény akkor születne, ha a megkérdezetteket a valóságban is el tudnánk vinni a videóban szereplő épületek bejárására. A korábbiakban már részletesen bemutatott generációk, s sajátosságaik kutatásunk alapkérdését eredményezte, miszerint:

Befolyásoló tényező-e a kor az épített környezet megítélésében? A kérdés az információs vagy digitális korban történő rohamos változás miatt joggal vetődik fel.

2.1 A kutatás előzményei

A felméréshez az elérhető kutatási módszerek közül a kérdőívezést választottuk, mivel a részletesebb és átfogóbb mélyinterjú lehetősége idő szűke miatt nehezen lett volna kivitelezhető a kitűzött minimum 100 fő megkérdezéséhez.

A kutatásban résztvevőket nemek és korosztályok szerint csoportosítva kérdeznénk meg annak feltérképezésére, hogy mennyiben van eltérés az épületek belső tereinek megítéléséről akár pozitív akár negatív vonatkozásban.

A videóban szereplő épületeket pedig több szempont szerint csoportosítottuk:

egyrészt középületekben gondolkodtunk, nem pedig az otthon témakörében, aminek sokkal személyesebb, és érzelmileg is összetettebb a megítélése. Másrészt a középületeket a bennük végezhető cselekvések szerint tovább szűkítettük, majd a mozgás során tapasztalható térélmények miatt a könyvtárak és múzeumok kategóriájából szemezgettünk. Így az idősebb korosztályt megcélözva került a videóba az Új Akropolisz Múzeum, a Bécsi Nemzeti Könyvtár és a Metropolitan Múzeum. A fiatalabb generációnak pedig 3 kortárs példát: a Prágai Műszaki Könyvtárat, a Kyoto Garden of Fine Arts (Szépművészetek Kertjét) és a Hunt Könyvtárat választottuk, plusz 2 példa került a rövidfilmbe, mindkettő egyediségét érdekesnek tartottuk, és kíváncsiak voltunk megítélésükre: A Hotel de Glace Kanadában,

illetve a BMW Welt bemutatóterme Münchenben, amelynél nemek szerint megoszló véleményekre számítottunk. Így összesen 8 középület került a kisfilmbe. Tanulmányok szerint a maximális szám, amelyet csoportosítva, de képes megjegyezni az emberi agy, a 8, időtartamban pedig 7-10 perc, amennyit folyamatosan koncentrálni tudunk. Mindezeket szem előtt tartva állítottuk össze a videó anyagot, részben tehát az idő függvényében, hogy 10 perces intervallumba beleférjünk, amelyre még időt szakítanak az emberek, részben a megjegyezhetőség miatt. Emlékeztetőül, illetve segítségképp a kérdőív kitöltéséhez a videó végén egy összefoglalóban egyszerre láthatók az épületek videói kisebb képkockákban, egy időben. A válogatás az internetes videó megosztó oldalakról, a www.youtube.com, illetve a www.vimeo.com-ról történt.

A kérdőívek esetében szintén törekednünk kellett a lényegre törő, praktikus összeállításra, hogy közérthető legyen, illetve rövid idő alatt, akár a film közben is kitölthető legyen. A kérdőív felépítése a dolgozat mellékletében látható.

2.2 A kutatás megvalósítása

A helyszín kiválasztása:

Itt is mérlegelnünk kellett, hogy elég idő álljon rendelkezésre, és ennek legyen valamiféle kerete, így a Pécsen megrendezett Hangulatsziget Fesztivál alatt végeztük a felmérést. Annak reményében, hogy minél több ember véleményét megkérdezhessük, igyekeztünk forgalmas helyen választani üres üzlethelyiséget. A választás a Király u. 19. szám alatti üzlethelyiségre esett. További szempontok a választásnál: a tér milyen alap adottságokkal rendelkezik, megvilágítás, belméretek, színek stb. Egykor ékszerüzlet volt, így a vetítéshez tiszta falfelületeket kaptunk, megfelelő belmagassággal és elegendő termélységgel a vetítéshez. Az üzletet a Pécs Holding Zrt.-től béreltük, amelyhez a pénzügyi keretet a TÁMOP „Konvergencia-Eötvös Loránd Hallgatói Ösztöndíj biztosította számunkra. A vetítéshez szükséges felszerelést pedig a Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar Építőművész Szakmai Intézetétől kaptuk.

Miután berendeztük az üzletet a filmvetítéshez, egy 10 perces rövidfilm megtekintésére invitáltuk be az „utca emberét”, ügyelve arra, hogy **minden korosztály képviseltesse magát**. Egy héten keresztül kértük ki az utca embere véleményét. A videóban a választott 8 épület belterének bejárása szerepelt, a kérdőíven pedig a 8 épület képét helyeztük el. A résztvevőknek minden kép mellett be kellett jelölniük, hogy 1-től 5-ig milyen volt az összbenyomás, valamint a kép mellett felsorolt hangulati jellemzők közül kiválasztani, hogy

melyiket érzi az adott belső térre a legjellemzőbbnek (pl.: nyomasztó, tágas, világos, lehangoló, stb.).

A videók alá zenét tudatosan nem tettünk - részben, hogy ne legyen befolyásoló tényező a döntésnél (plusz inger), valamint a Fesztivál keretében az üzletünk előtti tér is egyik helyszíne volt a rendezvénynek, így élőzene szólt az utcazenészeknek köszönhetően.

Megfigyelhető volt az emberek kettős reakciója az újdonságra. Érdeklődők és szkeptikusak is voltak egyszerre, az építészeti témájú kisfilm hallatán azonban sokan bejöttek és kitöltötték a kérdőíveket. Így egy hét során 140-en töltötték ki a kérdőívet és nézték meg a videókat (nagyjából egyenlő korosztályos arányban).

A helyszínen a visszajelzés az esetek 90 %-ában pozitív volt. Alapvetően tetszett az embereknek, főként a kezdeményezés újszerűsége, de kaptunk építő jellegű kritikát is. Például a még pontosabb kérdőív kialakításában, amelyet esetlegesen egy következő felmérés alkalmával már szem előtt tudunk tartani, illetve több résztvevőnél is soknak bizonyult a 8 példa, nem tudtak mindre pontosan visszaemlékezni.

3. Eredmények

3.1. Az eredmények kiértékelése

Kor szerint 10 évenkénti csoportokat képeztünk, így a 10 éven aluliakat és a 60 éven felülieket is beleszámítva 7 korcsoport alakult ki. 140 kérdőívről lévén szó a már említett 2 korcsoporton kívül minimum 20 véleményt kaptunk csoportonként. A szemmel láthatóbb különbségek miatt nem átlagot számítottunk, hanem korcsoportonként az értékek gyakoriságát vizsgáltuk (legjellemzőbb érték 1-5-ig, ahol 1: egyáltalán nem tetszik, 5: nagyon tetszik). A csoportokat nemek szerint különböztetve is elemeztük. Valamint vizsgáltuk az értékek mellett az épületekre adott jellemző jelzőket is, és hogy ezek megerősítik, vagy épp cáfolják az adott pontszámokat.

3.2. A választott épületek bemutatása:

1. Akropolisz Múzeum (New-Akropolis Museum)

Az épület svájci-amerikai tervezője Bernard Tschumi, a múzeum megnyitó ünnepségére 2009. június 20-án került sor.

Tschumi és görög társtervezője, Michael Photiadis a 2200 négyzetméternyi romterületbe plántált, vaskos betonlábakra ültették a múzeumot, amelyek akár a Richter-skála szerinti tízes erősségű földrengésnek is ellen tudnak állni. A legalsó szintet ugyanis áttört, moduláris szerkezetű betonpanelek árnyékolják. Ez a legalsó szekciója az utcavonaltól hátrébb húzódó,

nagyméretű tömbnek. Itt helyezkedik el az Akropolisz felől lépcsősoron megközelíthető főbejárat, valamint több ideiglenes kiállító terem; az „alagsorban” továbbra is zajló feltárások a padló üvegezett szakaszain át figyelemmel követhetőek. Erre az egységre rakódik rá a szélesebb, jócskán kinyúló párkányokkal tagolt középső tömb, amelyben az archaikus idők és az ókor leleteit mutatják be. Itt található a múzeum étterme és kávézója, valamint egy előadóterem. A harmadik, legjellegzetesebb elem a legfelső üveghasáb, amely a Parthenon tájolását pontosan követve ferdén illeszkedik az épület tömegére. A sötétített duplaüveggel burkolt szinten láthatóak az antik főtemplom helyben található szobrai. A belső közlekedés spirális vonalú, a lehető legegyszerűbb módon, az épületbe ugyanis napi tízezer látogatót várnak. Hangsúlyos geometriája a tervező szándéka szerint az ókori épületek dísztelen szépségét idézi. Az eredetileg katonai célokra használt telken megmaradt a legjelentősebb épület, a 19. századi bajor építészéről elnevezett Weiler-ház, amelyben műhelyek és kutatóközpont nyílnak.

[<http://hg.hu/cikkek/varos/7036-megnyilt-az-uj-akropolisz-muzeum>]

2. Prágai Műszaki Könyvtár (National Technical Library in Prague)

A 11 740 négyzetméteres épület munkálatai 2006-ban kezdődtek meg, és 2009 elejére fejeződtek be. A könyvállomány átköltöztetése után, hivatalosan szeptember 9-én nyílt meg az intézmény, amely egyszerre 1200 látogatót tud fogadni. Az éves látogatószámot 900 ezerre becsülik. Az új prágai Műszaki Könyvtárnak a homlokzata is árulkodó: a szinte monokróm felületen nagy, fehér számok árulkodnak az épület magasságáról és szélességéről. A feladatot még 2000-ben, pályázaton elnyerő tervezőcsapat, **a Projektil Architekti egyszerre kívánt a funkcióhoz méltó, reprezentatív épületet emelni, és megfelelni a könyvtárak iránti mai elvárásoknak, amely sokkal inkább közösségi és kulturális színtérként, semmint a világtól elzárt kincseskamraként kezeli a műfajt.** A három föld alatti és hat föld feletti szint kívülről egységes, barátságosan kerekdedre formált tömegként jelenik meg, a földszinten pedig olvasótermek helyett előadó- és kiállító terem, kávézó és könyvesbolt kapott helyet.

1. kép: Bernard Tschumi: Új Akropolisz Múzeum, Athén

2. kép: Projektil Architekti: Prágai Műszaki Könyvtár, Prága

Az épület közösségi szerepét a helyszín: a prágai műszaki egyetem kampusza is motiválta. Főbejárat nincs, a teljes magasságot átérő, színes központi aula viszont mind a négy homlokzat felől megközelíthető. A legfelső szinten pedig a természetes fény és levegő hívei a két nyitott olvasótérben tanulhatnak, vagy éppen kikapcsolódhatnak két vizsga között.

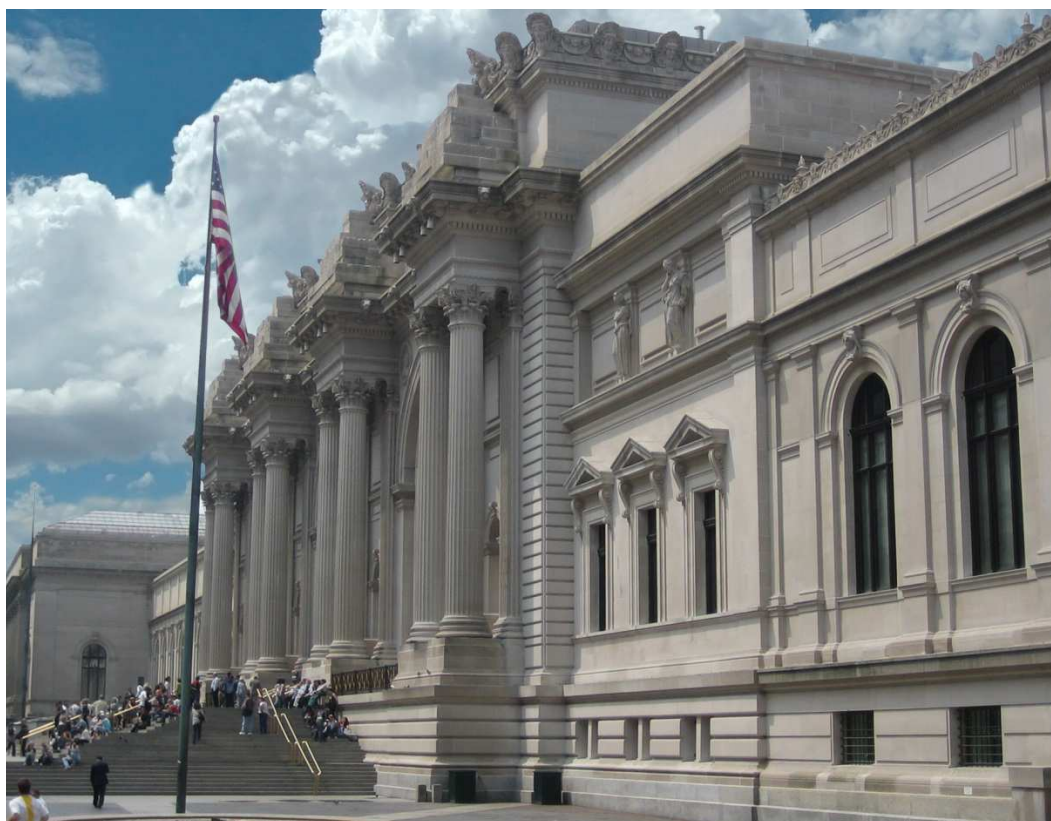
A könyvtár olvasótermei az átrium köré szerveződve, az első és az ötödik emelet között helyezkednek el. Az alapvető elrendezés minden szinten ugyanaz: az olvasóasztalok a homlokzat vonalában és a napfényes átrium körött csoportosulnak; a könyvespolcok a terek belső, kevésbé világos részén helyezkednek el.

Az épület számos szerkezeti eleme szerepet játszik az energiatakarékos működésben. A dupla homlokzati sík, illetve a tető zöldfelületei a belső temperálásában kapnak szerepet.

Az épület központi terében, az átriumban ide tervezett, mozgatható bútorok kaptak helyet. **Az enteriőr meghatározó része az anyagában színezett, beton-terazzo padló, valamint a mellvédekre került grafika. Utóbbi készítésében a PAS művészeti stúdió, valamint egy ifjú bukaresti művész, Dan Perjovschi működött közre – ők szintén pályázaton nyerték el a feladatot.** [<http://hg.hu/cikkek/varos/8207-vigaszagi-diadal-praga-uj-konyvtara>]

A látszóbeton vastagsága és a természetes fény állandó jelenléte az átriumban ádáz harcot folytatnak a látogatóban. A szürkeséget pedig felváltják a szivárvány színei. A felső öt emeleten a polcok végeláthatatlan sorain kívül egymást váltják a következő funkciók: TV-szoba, video kölcsönző, 1300 ülőhelyes tanterem, 4 számítógépes tanterem, 400 asztali gép, 500 relaxációs ülőhely, étkezési lehetőségek, bérelhető tanulószobák. **A design formálásában kiemelt szerepe volt a könyvtár műszaki kötődésének, ezért gyakorlatilag semmilyen burkolóanyagot nem használtak. A falakon, pilléreken és mennyezeteken futó összes gépészeti, villamos és tűzvédelmi egység láthatóvá válik, kényszerítve ezzel a látogatót a szakterületek észlelésére és tanulmányozásra.**

Tűzvédelmi szempontokat figyelembe véve az épületet lehetőség szerint fémbútorokkal rendezték be. **Az épületben ugyanis csak két lift működik, a központi teret és az emeleteket a legkönnyebben lépcsőn közelíthetik meg a hallgatók,** így összekapcsolhatják a tudást és a sportot egy helyen. [<http://epiteszforum.hu/orszagos-muszaki-konyvtar-praga>]

3. kép: Metropolitan Múzeum, New York

4. kép: Osztrák Nemzeti Könyvtár, Burg

3. Metropolitan Múzeum (Metropolitan Museum)

Calvert Vaux és Jacob Wrey Mould építészek tervezték. 1866-ban Párizsban az ott élő amerikaiak egy csoportja közösen ünnepelte július 4-ét, az Egyesült Államok nemzeti ünnepét. Ez alkalommal John Jay, neves közéleti személyiség beszédében javasolta honfitársainak, hogy - a franciaországi nagy múzeumok példája alapján - hozzanak létre egy nemzeti művészeti intézetet és galériát. A javaslatot nagy lelkesedés fogadta, és a következő évek során a New York-i Union League Club aktív előkészítő tevékenységet folytatott, támogatókat gyűjtött. A projekt gyorsan haladt, és 1870. április 13-án bejegyezték a Metropolitan Művészeti Múzeumot (Metropolitan Museum of Art).

Az 1870-es években még az 5. sugárút egyes meglévő reprezentatív épületeiben kapott elhelyezést, a közönség számára 1872. február 20-án nyílt meg. 1880. március 30-ára épült fel első épülete jelenlegi helyén, Calvert Vaux és Jacob Wrey Mould tervezésében. Ez az épület súlyos kritikákat kapott, és emiatt, meg a helyszűke miatt is hamarosan át- és körbeépítették, mára alig látható belőle valami. Az évtizedek során további szárnyakat emeltek. Az épület jelenlegi alakja fő vonalaiban az 1990-es évekre alakult ki, és mára a világ egyik legnagyobb múzeumi komplexuma. Fejlődése azonban nem állt le, 2009-re például átalakították az Amerikai Szárnyat (American Wing), és 12 új, az egymást követő korszakok alkotásait magukba foglaló termet alakítottak ki, valamint a Central Parkra néző új kávézót nyitottak. A látogatók korhűen berendezett termek tucatjaiba léphetnek be. A kollekció még egy teljes 16. századi spanyol pációt is magába foglal Vélez Blanco kastélyából, egy kétemeletes galériában

rekonstruálva.

[http://hu.wikipedia.org/wiki/Metropolitan_M%C5%B1v%C3%A9szeti_M%C3%BAzeum]

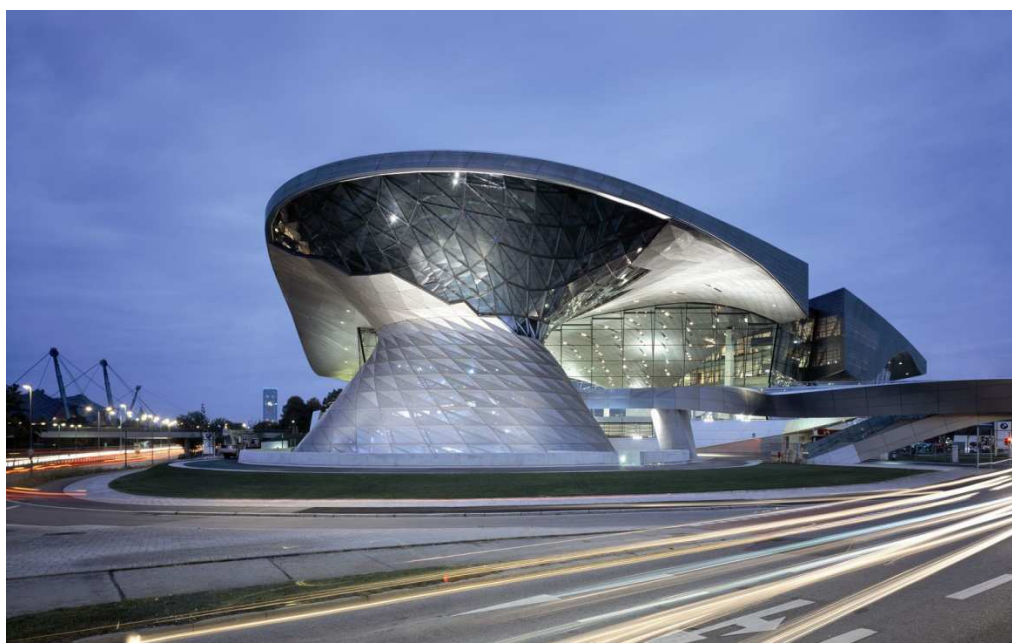
4. Az Osztrák Nemzeti Könyvtár (Österreichische National Bibliothek)

A Burgban található Osztrák Nemzeti Könyvtár a világ egyik legszebb régi könyvtára, a díszterem a barokk építészet gyöngyszeme, melyet egy gyönyörű freskókkal díszített kupola koronáz meg. VI. Károly (1685-1740) német-római császár építtette, aki III. Károly néven, mint magyar király uralkodott 1711-től 1740-ig. A könyvtár díszterme 1723 és 1726 között épült, 77 méter hosszú és 14 m széles, 19 méter magas, a legnagyobb barokk könyvtárterem Európában. **A Bécsi Könyvtár impozáns és nagysága miatt kicsit ridegnek is tűnhet, de ezt ellensúlyozhatja a meleg barnára pácolt fa bútorzat, amely meghitté varázsolja és igazi könyvtári hangulatot kelthet, ahol jó olvasni és művelődni.** Közepén VI. Károly

5. kép: Tadao Ando, Garden of Fine Arts, Kyoto

6. kép: Coop Himmelb(l)au Építész Iroda: BMW Welt, München

márványszobra látható, Peter és Paul Strudel alkotása. A mennyezeten levő freskókat 1730-ban fejezte be Daniel Gran udvari festő. A díszterem magas polcain ma 200000 könyv található, melyek mind 1501 és 1850 között jelentek meg. A központi ovális részben látható 15000 kötet Savoyai Jenő herceg (1663-1736) könyvtárából való, ezeket 1736-ban vásárolták meg. A könyvtár 1860 óta nyilvános. Az Osztrák Nemzeti Könyvtár a világ egyik legfontosabb gyűjteményeinek egyike, összesen 8 millió könyv és egyéb tárgy található az épületben, ma már hozzá tartozik a Papiruszmúzeum, a Földgömbmúzeum és Eszperantó Múzeum is. A könyvtárban őrizték az egyik legbecsesebb magyar nyelvemléket, az ún. Bécsi kódexet. Ez magyar nyelvű kézzel írt könyv, amely ószövetségi bibliai részleteket tartalmaz. [<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.249610655056503.83491.1123001587875541>]

5. Kyoto Garden of Fine Arts (Kiotói Szépművészetek kertje)

Szépművészetek Kertje, Kyoto, 1994-ben épült közvetlenül a kiotói Botanikus Kert mellett. A helyre úgy kell tekinteni, mint egy mai, kortárs kerti séta térbeli kivetülésére, de sziklák és növények helyett 8 műalkotással találkozhatunk a kertben. Tadao Ando a közteret vízéses falakkal alakította ki, az ő közismert simított beton stílusában. A kültéri Szépművészeti Múzeum a terepszint alatt található, hogy megtartsa a zavartalan kilátást a szomszédos botanikus kert irányában a Higashiyama hegyekre. A múzeumban híres remekművek reprodukciói jelennek meg kerámialapokon tartós, időjárásálló tulajdonságokkal, gyönyörű kivitelezésben. Láthatunk tavirózsákat Monet-től a hatásfokozás kedvéért egy tó alján elhelyezve, Az utolsó ítéletet Michelangelótól, mely 110 darab kerámialapból áll, és életnagyságú mása a vatikáni Sixtusi kápolnában található eredetinek, valamint Da Vinci Utolsó vacsoráját. A kínai művészetet egy hosszú „görgeteg” (papirusztekercs-szerű) festmény képviseli, Qingming Shanghe Tu címmel. Sosem láthatjuk a csintalan majmokat, békákat és nyulakat olyan letisztultan, kivehetően, mint itt. A porcelánokon a ragyogó színárnyalatok egyeznek az eredeti művel, melynek nagy előnye, hogy sosem fakulnak ki az égetés következtében. Itt a Szépművészetek Kertjében ellenállnak még az időjárás viszontagságainak is.

A kert összetevői: nyitott, hatalmas beton gerendák masszív pilléreken, egymást átfedő, keresztező hidak, rámpák, vízésesfalak, és tavak, a víz felszínén lebegő festmények. A forgalmat hatalmas betonfalak szakítják meg, amely különböző látványt hoz létre más-más nézőpontból, ehhez hozzáadódik a kiállítóterek mélysége és változatossága is. A zöldes

üvegkorlát ellentétben a beton-, és kőfelületekkel, reflektál a víz felszínén megjelenő különböző anyagokra. [<http://www.arcspace.com/features/tadao-ando/garden-of-fine-arts>]

6. BMW Welt bemutatóterem

A BMW Welt (magyarul BMW-Világ) nevű élménycentrumot 2003 augusztusa és 2007 ősze között építették. 2007. október 20-21-én volt a megnyitás időpontja, eredetileg a 2006-os labdarúgó-világbajnokságra tervezték a megnyitást. Az épület kivitelezője a híres avantgárd Coop Himmelb(l)au építészeti iroda volt. A BMW központi területén, a müncheni Olympia parktól északra kapott helyet a négy hengernek becézett BMW központi épület mellett. Lapostetején napelemek vannak, melyek összesen 800 KW teljesítményűek.

Az épületben BMW járművek, versenyautók, technikai újítások vannak kiállítva. Hús forgóemelő és tíz panorámastand is helyet kapott az épületben. Az épület legjelentősebb eleme a bejáratnál álló „Doppelkegel”, azaz „duplakúp”, amely egy homokórára hasonlít leginkább. Ebben az üvegtoronyban spirális rámpa vezet felfelé, amellyel a központi bemutatóterembe lehet jutni. A Kettős Kúp kiállításoknak, koncerteknek, filmvetítéseknek és egyéb kulturális eseményeknek ad otthont. A BMW Welt központi része a Plazának nevezett csarnok, melyben a márka teljes modellkínálata felsorakozik - a felette ívelő híd végében pedig a kétkerekűek állnak. A Plazából nyílik a Technikai és Dizájnstúdió, amely a műszaki tartalmat ismerteti látványosan, maga a Welt viszont mindenki számára élményt jelent. Kicsit olyan, mintha a Csodák Palotáját nyakon öntötték volna autós tematikával. A látvány és az interaktív bemutatók remek szórakozást garantálnak.

[http://hu.wikipedia.org/wiki/BMW_Welt]

7. kép: Hotel de Glace, Quebec, Kanada

8. kép: Snohetta: Hunt Könyvtár, Észak Karolina, USA

7. Jéghotel (Hotel de Glace) Kanada

Az összesen 3000 négyzetméteres szállodában a csipkés jégszobrok, a hóból faragott freskók a hotelszobák mind egyedileg díszítettek, és mindben kandalló is található. A világ egyik legérdekesebb jég szállója, bravúros megoldásokkal, tágas világos terekkel, ahol a hó és a jég nemcsak alapanyag, de dekoráció, kényelem, látvány és funkció is egyben.

Az Igloo-elven működő jéghotel minden tavasszal elolvad, s így minden évben teljesen újra kell építenie a belső tereket a tervező csapatnak. Ehhez átlagosan 15000 tonna hóra és 500000 tonna jégre van szükségük. Maga a hotel egy bár vagy lounge (társalgó, pihenő). A Hotel de Glace területén is üzemel egy úgynevezett Nordic Relaxation Area, hatalmas forró vizes dézsával és szaunával, 3 gyógyfürdő káddal

Ez a hotel Quebecben áll, amely találkozók és konferenciák helyszínéül is szolgál.

[http://www.deluxe.hu/cikk/20090203/uticel_az_iglu_jeghotel_auberge_duchesnay_jukkasjar_vi_vagy_hotel_glacier]

8. Hunt Könyvtár (James B Hunt Jr. Library)

2013 januárjában nyitották meg. A Hunt Library tervezése 2008. januárban kezdődött, és egészen augusztusig tartott. A vezető tervező feladatát a norvég tervezőiroda, Snohetta töltötte be, míg a kivitelezésre a Pearce Brinkley Cease & Lee-t szerződttették. Talán érezhető rajta az Amerikában már szilárd alapokon álló környezetpszichológia erőteljes hatása is. A teljes könyvtárépület több mint 20500 m², és legmagasabb pontja 27 m, az 5 emeleten 1700 tanuló befogadására képes. A mai korszerű, kortárs tervező esztétika látható mind az épülettervezésében, mind berendezésében. Az asztalok és székek formáinak széles választéka az összes emeleten megjelenik.

A Moser bútorgyártó speciálisan a könyvtár használatára tervezett egy széket, melyet Hunt széknek kereszteltek.

Az építőanyagok 31%-a újrahasznosított anyag volt, a belső terekben széles körben használják a szoláris energiát és a természetes fényt. További jellegzetességek közé tartozik a tetőre szerelt napkollektoros vízmelegítő, az alacsony áramlású beépített, fix berendezési tárgyak és a zöldtető.

Haladó szellemű tanulókörnyezet, tisztán jelenkori építmény. Beépítve a technikai és műszaki újdonságokat a tanulási élmény részeként ösztönző, változatos környezetet biztosítanak a tanulók számára.

A bőséges nyitott terek a könyvtár minden emeletét összekötik, a nyitott lépcsők pedig még inkább kihangsúlyozzák az interaktív és közösségi környezetet a koncentráltabb tanulóterületek mellett. A „zavaros” tanulóterek színpompásak, erőteljes bútorzattal, de mellettük megtaláljuk a hagyományos tanulószobákat is. A tervező felismeri a fizikai tér szerepét használók szellemi stimulálásában. Az épület homlokzata frittelt üvegből és fix alumínium árnyékoló rendszerből áll, amely segít csökkenteni a hőnyereséget, miközben maximalizálja a kilátást és a természetes fényt. A belső tereket masszív anyagok alkotják és egyedi élénk színűre festett, fából készült lépcsők segítenek a könyvtárhasználóknak tájékozódni az épületben.

[<http://www.archdaily.com/354701/>]

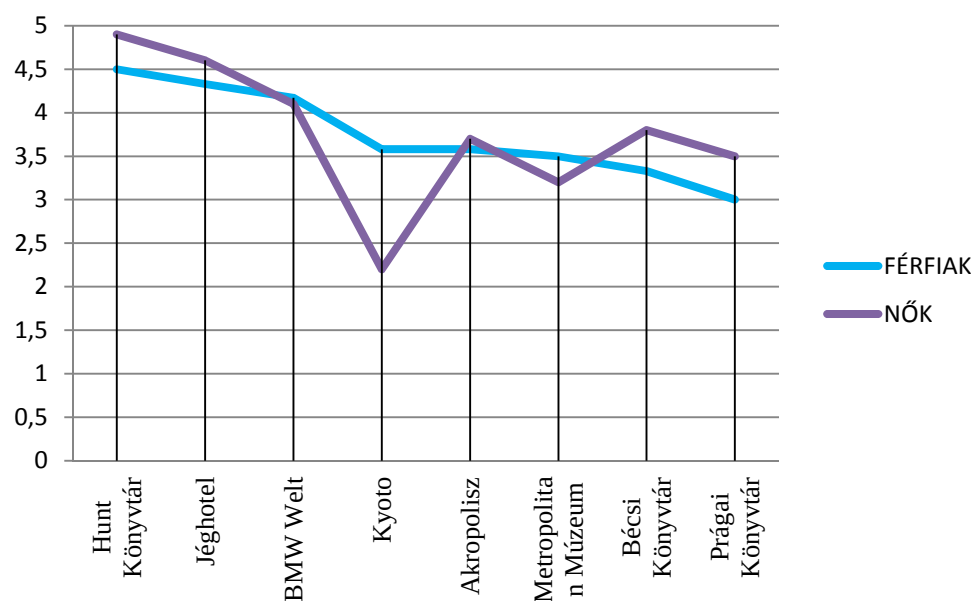
3.3 Eredmények, ok-okozati összefüggések keresése

Nemek szerinti csoportosításban a 8 épületre vonatkoztatott átlag értékekből következik:

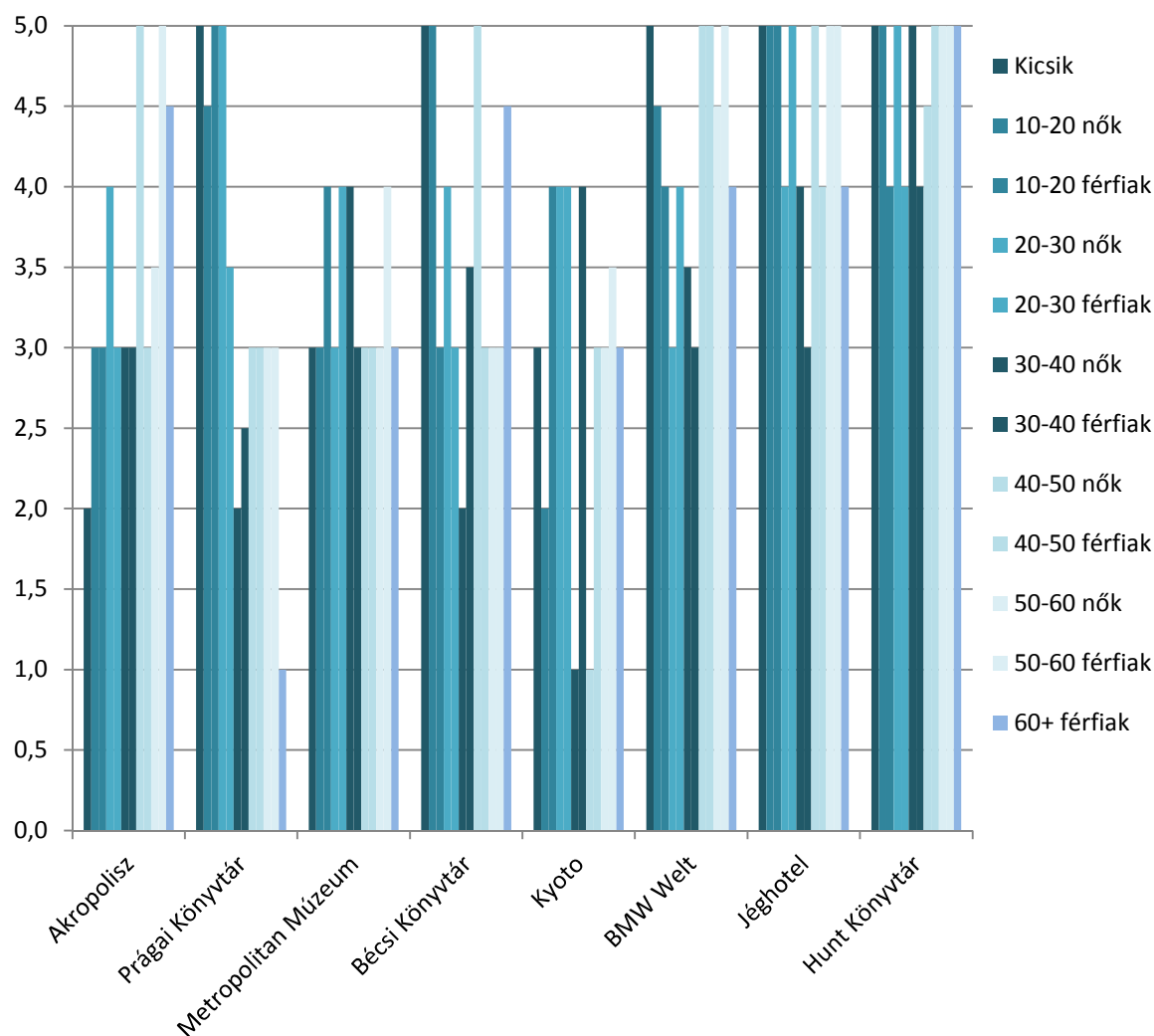
Az 1. ábráról leolvasható:

A legszembeütőbb különbség a nemek megítélése között a **kiotói Garden of Fine Arts** mutatkozott 1,38-os értékkülönbséggel, valamint a **Bécsi Nemzeti Könyvtár** és a **Prágai Műszaki Könyvtár**, amely a megkérdezett nők körében népszerűbbnek bizonyult. Ebből a szempontból érdekes, hiszen a Prágai Könyvtár és a Kyoto Garden of Fine Arts egyik közös vonása a nyers simított szürke látszóbeton felület. Mégis a megkérdezettek a jellemző jelzőket figyelembe véve a kiotói kertet nyomasztónak, ridegnek és távolságtartónak ítélték, míg a **Prágai Műszaki Könyvtárat** kreatív, vidám, figyelemreméltó jelzőkkel illették. A vidámra az utóbbi épület esetében a padlóburkolaton alkalmazott szivárványszínek adhatnak okot, ellentétbe állítva a beton szürkeségével és a „pucéran” megjelenő gépészettel, mivel „Semmilyen burkolóanyagot nem használtak, a falakon, pilléreken és mennyezeteken futó összes gépészeti, villamos és tűzvédelmi egység láthatóvá vált.”. A **kiotói kert**ben ezzel szemben nincsenek ilyen erőteljes színek, amelyek ellensúlyoznák a szürke szín egyhangúságát, valamint a terepszint alatt helyezkedik el, így a fények is meghatározóak megítélésekor. Amire számítottunk, hogy a **BMW Welt** esetében nagyobb különbségek adódnak a nemek között, de ez megcáfolódott, hisz alig néhány százados különbség mutatkozott.

1. ábra: Nemek szerinti bontásban

2. ábra: Korosztályos megoszlásban mind a 8 épületre vonatkozóan

Kiemelve a nők véleményét az összes korcsoportban (2-3. ábra):

Itt is első ránézésre látszik a **kiotói** példa negatív megítélése, ahol az éles váltás a 30-40 és a 40-50-es korosztálynál érezhető. A legnépszerűbb a 20-30-as korosztály körében volt.

Ridegnek, távolságtartónak és egyhangúnak ítélték, melyben a beton szürkése és sima felülete, valamint az éles sarkok is kiválthatták ezeket az érzeteket. A jelzőkben megfigyelhető a többi korcsoportban is a megoszló pozitív és negatív jelző egyaránt.

Továbbiakban, a videóban szereplő sorrendben: az **Új Akropolisz Múzeum** szintén a 20-30 közötti nők, illetve a 40-50-es korosztály favoritja (az Y generáció fiatalabb tagjai és az X generáció), egyébként semlegesebb érzéseket váltott ki. Természetesen ezt befolyásolhatják saját tapasztalatok is- nyilván más szemmel nézi az ember videón, amiről már vannak saját emlékképei, legyen az pozitív vagy negatív benyomás.

A **Prágai Könyvtárnál** erőteljesen látszik és érződik hipotézisünk beigazolódása, mely szerint a fiatalabb korosztály körében egyértelműen nagyobb népszerűségnek örvend. Ennél a példánál is a 20-30 illetve 30-40 éves korosztály között van nagyobb véleménykülönbség. A 30-40 évesek tudtak vele legkevésbé azonosulni. (az Y-generáció idősebb tagjai)

A **Metropolitan Múzeum** semleges érzéseket váltott ki nagy átlagban, mégis érdekes, hogy épp a 30-40-es korcsoport értékelése pozitív irányban kiemelkedik.

A **Bécsi Könyvtár**, amely igazi klasszikus barokk stílusú dísztermével, legnépszerűbb a 20 év alattiak és a 40-50 évesek körében. Itt szintén érdekes a 30-40 évesek mennyivel negatívabban értékelték a barokk építészet remekét. A legjellemzőbb jelző, amivel illeték: patinás, komoly, túldíszített. Talán ennek a korosztálynak már túlszűfoltnak, s ezzel együtt nyomasztóbbnak hatott ez a patinás enteriőr.

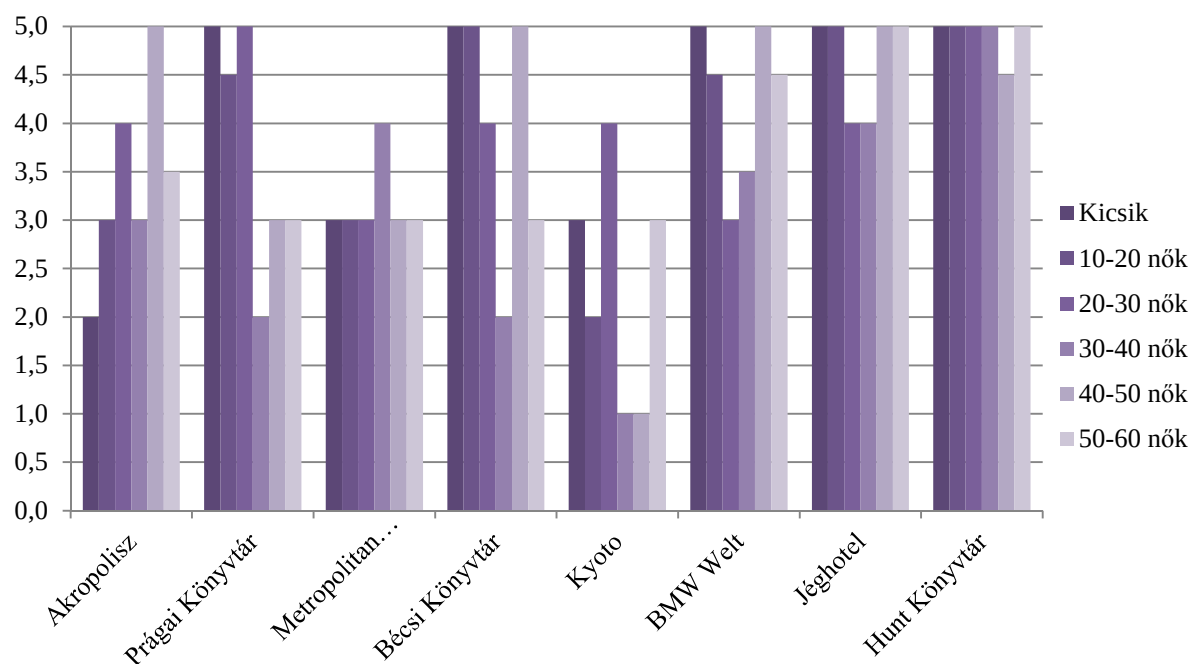
A **BMW Welt** kiállítóterme érdekes módon a legifjabbak és a legidősebbek tetszését nyerte el leginkább. A 20-40 éves korúak körében kevésbé aratott sikert, a legrosszabb értékelést ezen belül is a 20-30 év közötti hölgyek adták. Jelzőkben legtöbbször az extravagáns, illetve a steril jelző fordult elő. Tehát az íves formák ellenére az anyaghasználat meghatározóbbnak bizonyult a megítéléskor.

A **Hotel de Glace**, Jéghotelnél szintén ugyanez a helyzet, kisebb különbséggel.

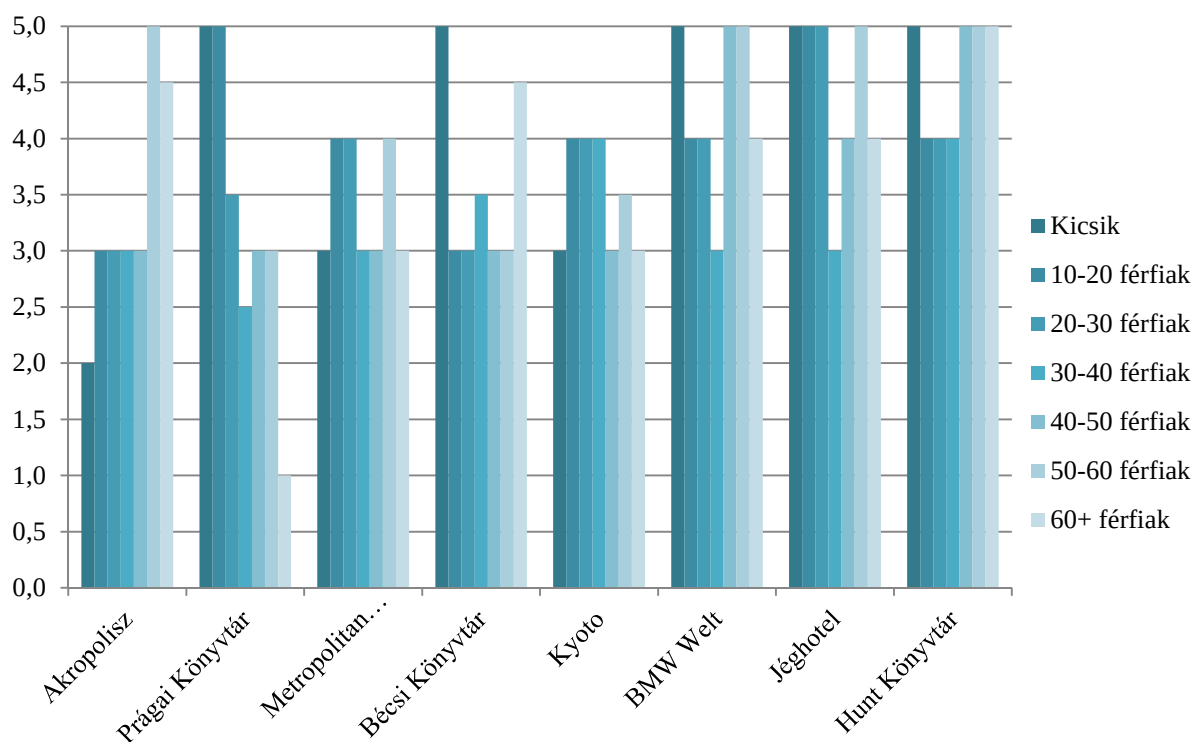
Talán számukra mindkét példa ridegebbnek, semmint megkapónak és kreatívnak hatott. Többször előkerült a hatásvadász jelző az adható jellemzők között, mely szerint a profitorientált világ erőteljes befolyása érződik rajtuk.

A **Hunt Library** a nők körében elsőprő sikert aratott, a 40-50 évesek értékelték 0,5-del alacsonyabb értékkel az adható legmagasabb pontszámtól.

3. ábra: kiemelve a nők véleményét az összes korosztályban

4. ábra: Kiemelve a férfiak véleményét az összes korosztályban

Kiemelve a férfiak véleményét az összes korcsoportban (2, 4. ábra):

A férfiak értékelései sokkal kiegyenlítettebbek. Náluk első ránézésre nagyobb különbségeket a **Prágai Műszaki Könyvtár** mutat, mely szintén megerősíti hipotézisünket legalábbis ennél a példánál, hogy a kortárs elemeket mennyire tudják befogadni az idősebbek. Feltételezett okok: A szintén kortárs Hunt Libraryval szemben, mely minden korosztályban egyöntetű sikert aratott, itt sokkal ellentmondásosabb, ha úgy tetszik túlzó eszközökkel éltek a tervezők. Erős kontrasztokat hoztak létre mind anyaghasználatban, mind színekben. Kiugrás itt is akad a 30-40-es korosztályban, ahol rosszabb értékelést adtak, mint az idősebb generációk, a legfeltűnőbb viszont a 60 év felettiek csoportjának egyértelműen elutasító, negatív véleménye. Nekik már túl harsány, hivalkodó és túlzó volt.

Az Akropolisz

Jó példája feltételezésünk beigazolódására, mivel úgy véltük, ezt a középületet az idősebbek inkább előnyben részesítik a fiatalabbakkal szemben. Talán egyszerűségében, letisztultságában keresendő a válasz. A tervező szándéka szerint az ókori épületek dísztelen szépségét idézi. Itt a legjobb értékelést az 50 éven felüliek adták.

A Metropolitan Múzeum

A férfiak körében egészen semleges érzelmeket váltott ki. Akik kiemelték az átlagból: a 10-30 év közöttiek, illetve az 50-60-as korosztály. Ez viszont ellentmond elgondolásunknak, hisz a fiatalok között népszerűbbnek bizonyult, mint az idősebbek körében.

A **Bécsi Könyvtár** szintén megoszló véleményt mutat, a legkedveltebb a kisebbek és a legidősebbek körében, valamint a már sokszor emlegetett 30-40-es korosztályban volt.

A Kyoto Garden of fine Arts

Népszerűbb a férfiaknál, mint a nők körében; a 10-40 éveseknél látható pozitív irányú kiugrás, illetve még az 50-60 évesek körében kapott jobb értékelést a középeستől.

A **BMW Weltnél** az ugrás a 30-40 évesek korosztályánál látható, akik nem értékelték pozitívan belső tereit.

A **Jéghotel** esetében szintén ez a tendencia figyelhető meg, de a legnépszerűbb a 30 év alattiak és az 50-60-as korosztály körében.

A **Hunt Library-t** pedig meglepő módon az idősebb generáció kimagaslóan értékelte, habár egyetemi könyvtárról van szó. Nem a legmagasabb pontszámmal, de a 10-40 évesek is pozitívan értékelték.

A mellékletben 5-8. ábrákon a véleményeket korosztályonkénti bontásban is ábrázoltuk.

4. Összegzés:

Konklúzió az építészeti eszköztárat, módszereket illetően:

A bemutatott épületekben alkalmazott építészeti eszköztárat tekintve 3 fontosabb megállapítást vonhatunk le következtetésként:

1. A kortárs példákban alkalmazott látszó beton felületek meghatározóak voltak a terek megítélésében, nagyrészt ridegnek, távolságtartónak és egyhangúnak ítélték ezeket, melyben a beton szürkése és sima felülete, valamint az éles sarkok is közrejátszhattak, kiválthatták ezeket az érzeteket.

Megerősítést nyert, hogy a kortárs építészet közkedvelt építőanyagát nehezebben fogadja be az idősebb generáció (sokan lakótelepen nőttek fel, s negatív emlékképet társítanak hozzá). Az idősebbek nehezen azonosulnak ezzel az építőanyaggal, összekapcsolják a szocializmus építészetével, mely silány, pusztán funkcionalitáson alapuló építészeti minőséget képviselt, s ez a hatás nagyon erősen jelen van még napjainkban is. Ezzel szemben a fiataloknak már ez a kortárs beton is hagyománynak tekinthető, ebben nőttek fel, ezt tartják természetesnek, s így más szemlélettel tekintenek rá.

2. Ingergazdag-ingerszegény környezet

Profitorientált világunkban, ahol körülvesznek bennünket a reklámok, és rengeteg impulzus, vizuális inger ér bennünket, fontos, hogy legalább mindezek építészeti háttér felülete letisztult, kevésbé stimuláló legyen. Építészekként felelősségteljes feladat, hogy nyugodt környezetet tudjunk teremteni a felhasználók számára, ahova a virtuális világból kilépve elvonulhatnak.

Ha az emberi agy hozzászokik a túlstimulált virtuális környezethez, nehezebb lesz számára értelmezni a valóságos tereket. A virtuális világ túl sok stimulációját elviselni problémát okozhat egyes embereknek. A jövőben talán az is elképzelhető, hogy külön erre kialakított, épített, de természet közeli tereket alakítsunk ki azok számára, akik túl sok stressz hatásnak és virtuális stimulációnak vannak kitéve.

3. Egyben legfontosabb: a természet becsempészése belső tereinkbe, mesterséges barlangunkba, mindezt a természetes fény, íves formák, színek, és ingergazdag textúrák segítségével. **A természet és a fény, bármennyire is elvonulunk a való világtól, mindig az ember alapvető igényei közé fognak tartozni.**

Konklúzió generációs különbségeket illetően:

Feltett kérdésünk: Befolyásoló tényező-e a kor az épített környezet megítélésében?

Az eredmények ábrázolására használt grafikonok jól mutatják a különbségeket korosztályosan, s részben meg is válaszolják a feltett kérdéseinket.

Megállapítható, hogy van korosztályos különbség, azonban nem csak az életkorból fakadhatnak az eltérések. Részben, mivel a magyar lakosságnak csak töredékét tudtuk elérni és megkérdezni, részben, mivel számos épületet lehetett volna még jó példaként a kutatás alapjául választani, nem mondható reprezentatív, általános érvényű eredménynek.

Pozitív példaként egyértelműen a Hunt Könyvtár emelhető ki, mely nemtől, kortól függetlenül első helyen szerepel. Népszerűségi sorrendben a Jéghotel követi.

A legmegosztóbb és egyben legnegatívabb értékeléseket a Prágai Könyvtár és a kiotói kert kapta, amely nem mellesleg, mint már a bevezetésben esett róla szó, a környezetpszichológia elveit szem előtt tartva, elemeit alkalmazva épült.

Amelyek beigazolták feltevésünket: a Prágai Könyvtár és az Akropolisz Múzeum, annak ellenére, hogy már kortárs épületről beszélünk, mégis inkább az idősebb korosztálynak nyerte el a tetszését.

Korosztályosan elmondható, hogy éles váltás a véleményekben a 20-30, 30- 40 éves korosztályok között volt. Összevetve a dolgozat elején ismertetett generációs kategóriákkal érdekes módon mindkét korosztály az Y generációba sorolható. Mégis, mivel egyes csoportosítások az 1982 után születetteket nevezik Y generációnak. Kialakul egy korcsoport az X és Y generáció között, ők a mai 30-40 éves korosztály, akik meglehetősen határozott véleménnyel rendelkeznek és a kutatás során legnegatívabb értékeléseket adták nemtől függetlenül. Ők képezik a jelenlegi potenciális megrendelőket, már csak életkorukból,

életszakaszukból fakadóan is, így még fontosabb szem előtt tartani, mennyiben más igényeket támasztanak, támaszthatnak az építésekkel szemben.

Meg kell említenünk mindemellett, hogy a részt vevők értékelésében az életkor mellett sok más szempont lehet és van is a háttérben:

A videofelvételek minősége, a fényhatások különbözősége, a már említett esetleges saját tapasztalatok, emlékképek, az iskolázottság, illetve természetesen az egyéni karakter és stílusjegyek, vagyis a szubjektivitás, s ez csak pár szempont a sok közül, azokon kívül, melyekre nem is gondolnánk (a szubjektumból fakadóan). A szépérzék fontos összetevője mindennek, s nem vagyunk egyformák, mást látunk szépnek. Ettől függetlenül igyekeztünk általános igazságokat, következtetéseket levonni az eredményeinkből.

Úgy véljük, ezzel a 140 véleménnyel is már közelebb vagyunk a célhoz, a felhasználó változó igényeinek megismeréséhez, mellyel reményeink szerint a magunk és a többi építész tervezőmunkájához is hozzájárulhatunk a jövőben, s kamatoztathatjuk későbbi szakmai tevékenységünk során.

Fontos szem előtt tartanunk az egyénre szabott építészeti eszközök megválasztását, s ezek összhangját, arányát, amellyel a felhasználó jól érzi majd magát a neki tervezett terekben. A személyes kommunikáció pedig nem elhanyagolandó napjainkban sem, sőt talán egyre fontosabb lesz ahhoz, hogy az építész a lehető legjobban megérthesse a felhasználó igényeit.

IRODALOMJEGYZÉK

Hivatkozások:

Edward T. Hall (1980): Rejtett dimenziók, Gondolat, Budapest 2. kiad.

Batár Attila (2005): Láthatatlan építészet, Ab Ovo, Budapest

Tari Annamária (2010): Y generáció, Jaffa, Budapest

Felhasznált irodalom:

Szokolszky Ágnes (2004): Kutatómunka a pszichológiában, Osiris Kiadó, Budapest

Ferkai András (2003): Űr vagy megélt tér, TERC kiadó, Budapest

Moravánszky Ákos, M. Gyöngy Katalin (2006): Monumentalitás, TERC Kiadó, Budapest, cop.

Internetes források:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Hangulat>

http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar/Hangulat

<http://hg.hu/cikkek/varos/7036-megnyilt-az-uj-akropolisz-muzeum>

<http://hg.hu/cikkek/varos/8207-vigaszag-diadal-praga-uj-konyvtara>

<http://epiteszforum.hu/orszagos-muszaki-konyvtar-praga>

http://hu.wikipedia.org/wiki/Metropolitan_M%C5%B1v%C3%A9szeti_M%C3%BAzeum

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.249610655056503.83491.112300158787554>

<http://www.arcspace.com/features/tadao-ando/garden-of-fine-arts/>

http://hu.wikipedia.org/wiki/BMW_Welt

<http://www.origo.hu/auto/20080502-bmw-welt-vilagraszolo-elmeny.html>

http://www.deluxe.hu/cikk/20090203/uticel_az_iglu_jeghotel_auberge_duchesnay_jukkasjar_vi_vagy_hotel_glacier

<http://www.archdaily.com/354701/>

MELLÉKLETEK, ÁBRAJEGYZÉK

A kérdőív:

Nem: férfi nő

Kor: 10-20 év 20-30 év 30-40 év 40-50 év 50-60 év

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ antik
- ☐ elegáns
- ☐ hagyományos
- ☐ nyomasztó
- ☐ modern
- ☐ unalmas
- ☐ derűs
- ☐ sötét
- ☐ természetes
- ☐ egyéb:.....

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ kreatív
- ☐ vidám
- ☐ ijesztő
- ☐ mű
- ☐ frusztráló
- ☐ modern
- ☐ fiatalos
- ☐ ellentmondásos
- ☐ figyelemfelkeltő
- ☐ egyéb:.....

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ idejét múlt
- ☐ tágas
- ☐ interaktív
- ☐ derűs
- ☐ unalmas
- ☐ frusztráló
- ☐ változatos
- ☐ verőfényes
- ☐ giccses
- ☐ egyéb:.....

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ klasszikus
- ☐ sötét
- ☐ mozgalmas
- ☐ meghitt
- ☐ depresszív
- ☐ meleg
- ☐ patinás
- ☐ komoly
- ☐ túldíszített
- ☐ egyéb:.....

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ unalmas
- ☐ nyomasztó
- ☐ kreatív
- ☐ távolságtartó
- ☐ izgalmas
- ☐ egyhangú
- ☐ rideg
- ☐ mozgalmas
- ☐ változatos
- ☐ egyéb:.....

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ mozgalmas
- ☐ hagyományos
- ☐ extravagáns
- ☐ frusztráló
- ☐ kellemes
- ☐ steril
- ☐ lendületes
- ☐ sötét
- ☐ elegáns
- ☐ egyéb:.....

Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

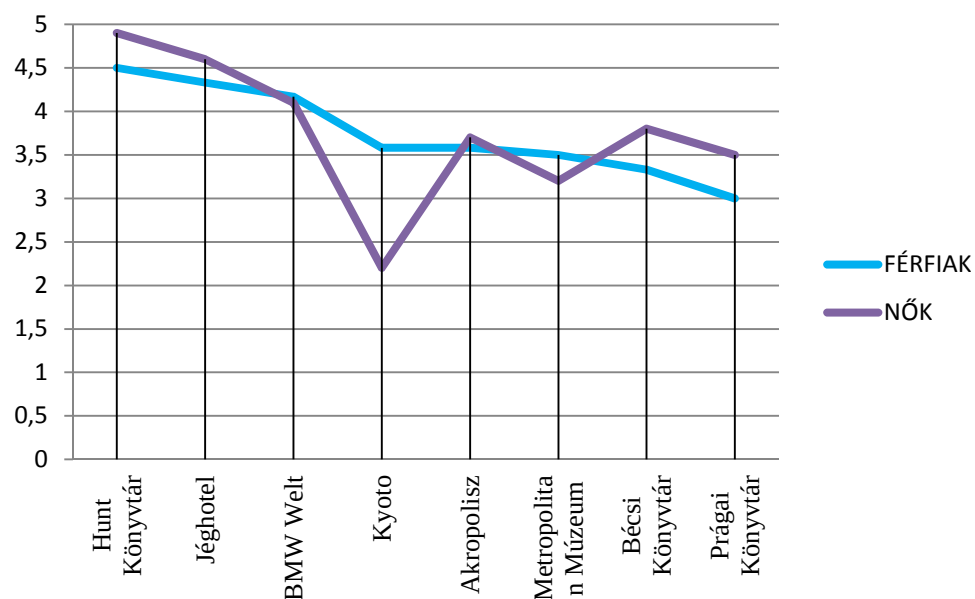
- ☐ sötét
- ☐ nyomasztó
- ☐ barátságos
- ☐ félelmetes
- ☐ izgalmas
- ☐ ötletes
- ☐ élettelen
- ☐ megnyerő
- ☐ különleges
- ☐ egyéb:.....

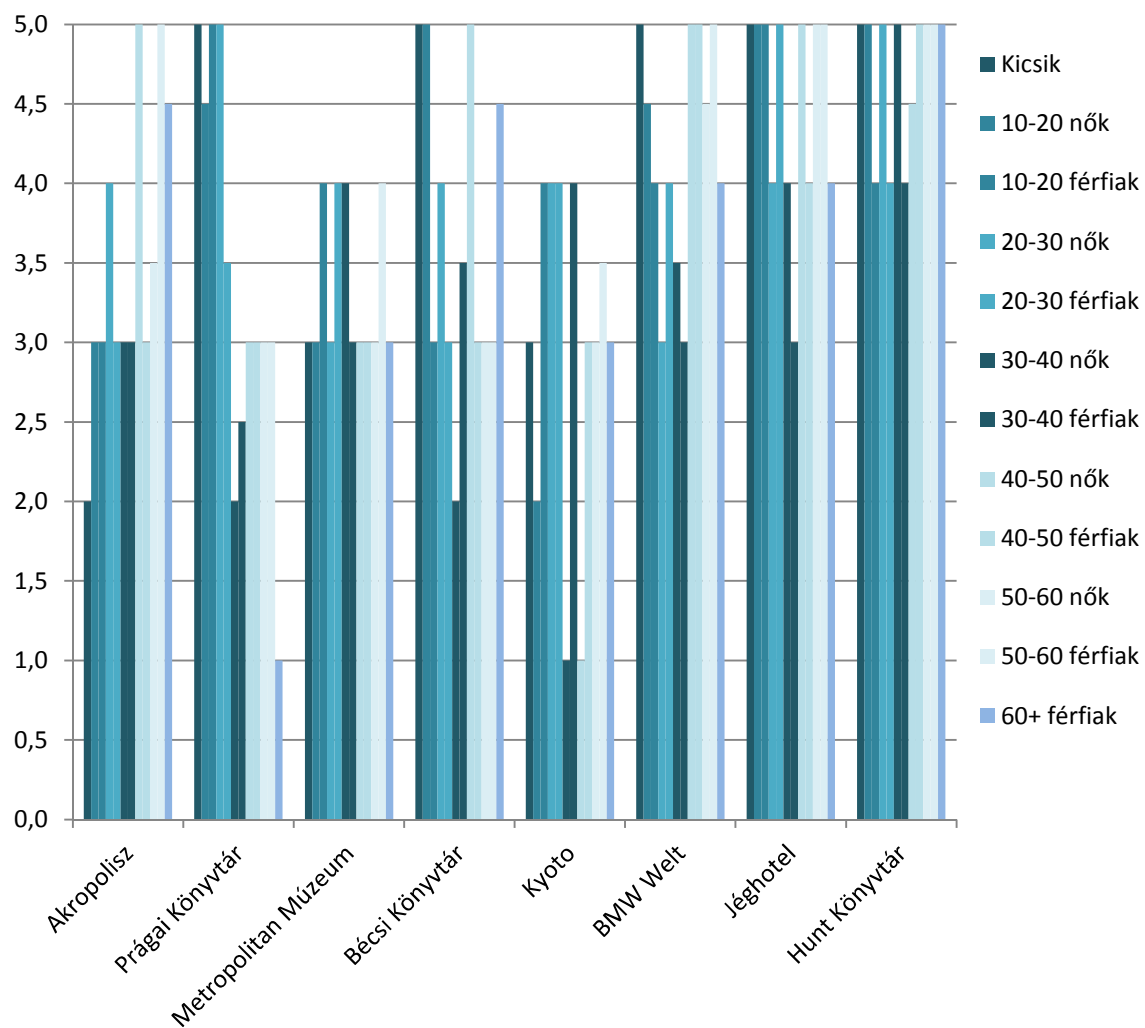
Egyáltalán nem tetszik 2 3 4 Nagyon tetszik

- ☐ interaktív
- ☐ tágas
- ☐ természetes
- ☐ ötletes
- ☐ elegáns
- ☐ játékos
- ☐ mű
- ☐ zsúfolt
- ☐ túldíszített
- ☐ egyéb:.....

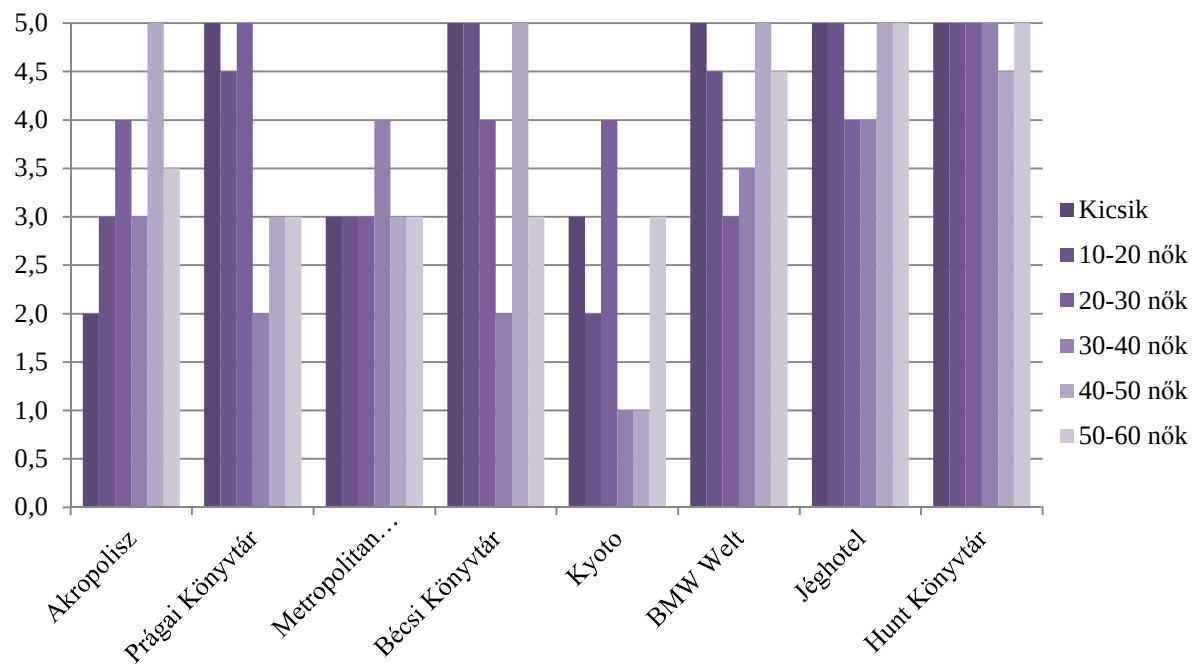
1. ábra

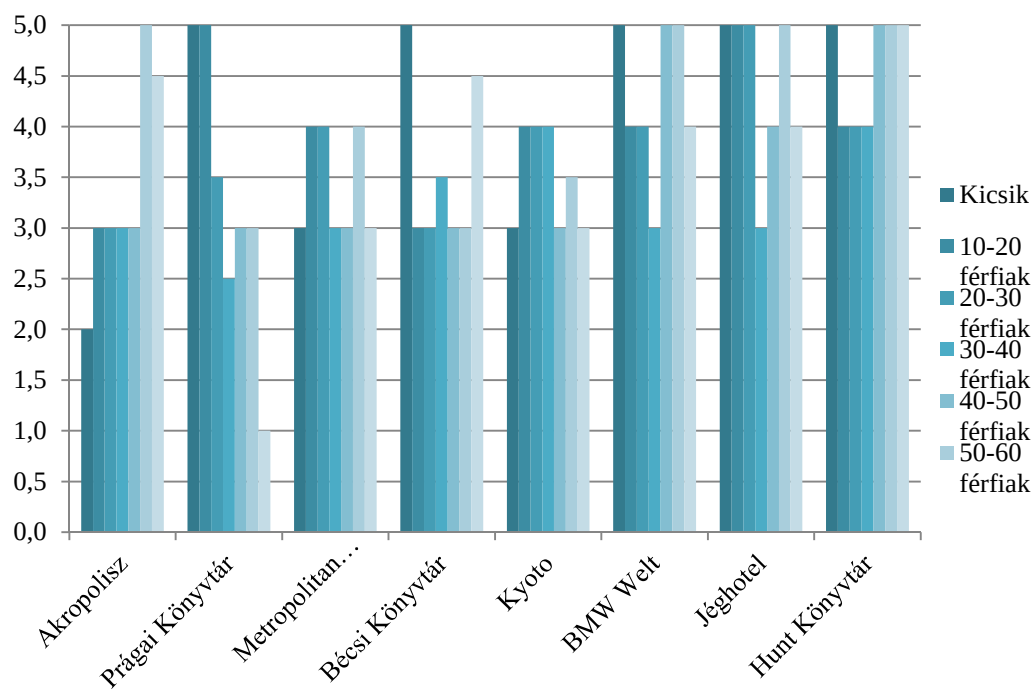
2. ábra

3. ábra

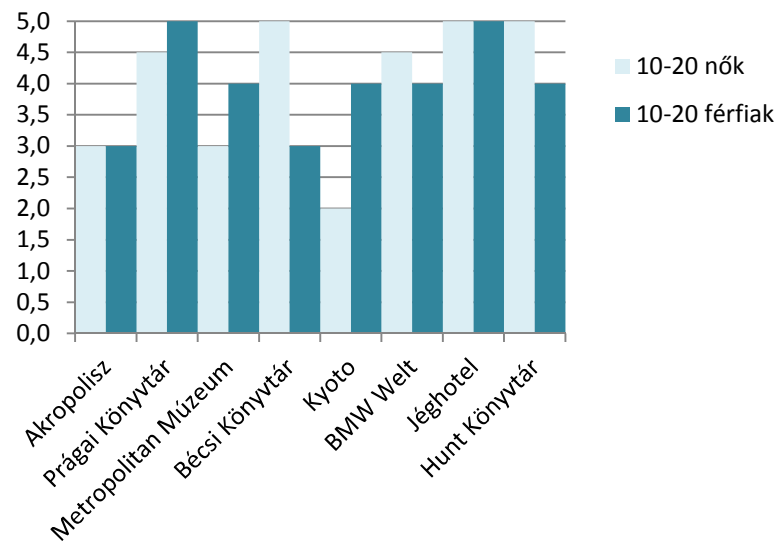

4. ábra

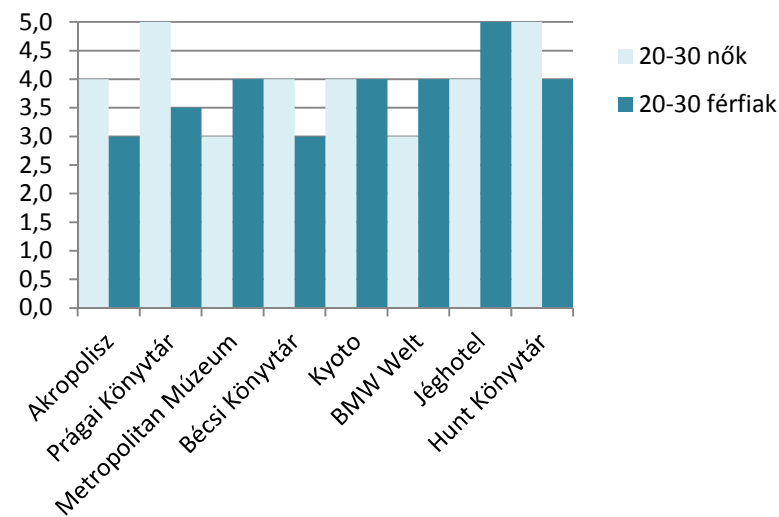

Diagramok korosztályonkénti bontásban:

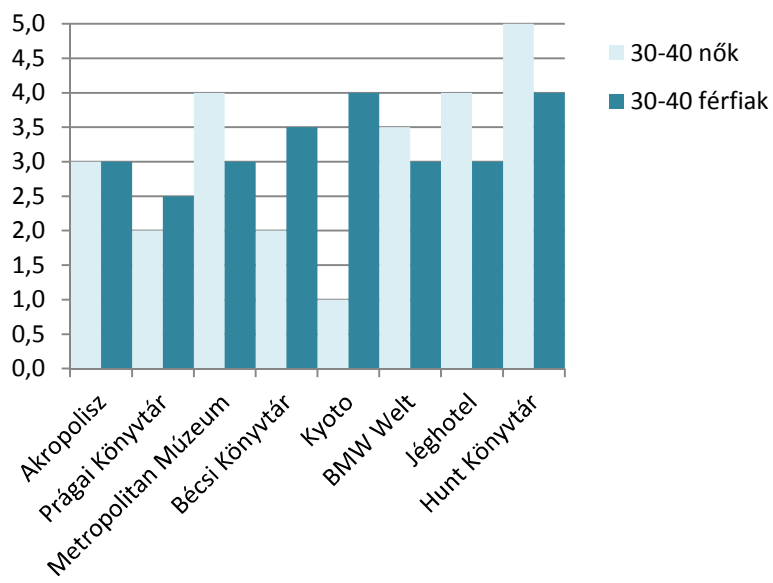
5. ábra

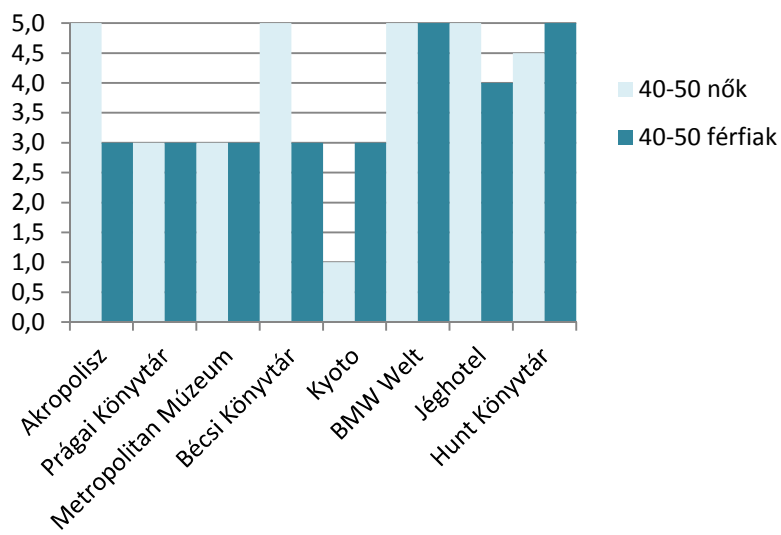
6. ábra

7. ábra

8. ábra

9. ábra

